

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Egy gazda nyilatkozott.

Budapest, szeptember 21.

(K.) Gróf Hadik János gazda és mint az abauj-tornamegyei gazdasági egyesület elnöke, egyutt bizonyos tekintetben házigazda is. Még pedig az agrárkongresszus házigazdája, mert a vezetése alatt álló egyesület van megbízva a kongresszus helyi előkészítésével. Mint gazdáról, sőt gazdák egyesületének elnökéről nem lehet róla fölteni, hogy ellensége volna a gazdáknak. Mint házigazdáról meg egyenesen illetlenség volna föltelezni, hogy udvariatlan lehetne a Kassára iparkodó kongresszisták iránt. Ha tehát gróf Hadik János azon a választmányi ülésen, melynek a kassai kongresszus előkészítését kellett megbeszélnie, mégis elvi jelentőségű nyilatkozatokat tett: kétségtelen, hogy azok nem irányulhattak sem a gazdák érdeke, sem a kongresszus iránya ellen. Az egyiket kizárja gróf Hadik gazdái, a másikat házigazdái minősége. Igazság szerint tehát a fiatal gróf nyilatkozatait úgy illeken venni, mintha azokban a kongresszus és általában a gazdák felfogása tükröződnék. Pedig gróf Hadik János olyat mondott, amit gazdák-ról mindig szerettünk volna ugyan hinni, de néhány héttel ezelőtt mégis oktalanság lett volna hinni. De az néhány héttel ezelőtt volt s azóta sok történt, ami a gazdák hangulatát kedvezőbbre és felfogását békülenebbre fordíthatta.

Mit mondott gróf Hadik János? Azt mondta: Nincs rá szükségünk, hogy a tulzó nézetek keressenek érvényesülést, mert ez — határozott kárára a magyarságnak — csak osztályharca vezethetne. A mai viszonyok közt meg éppenséggel veszedelmes volna az osztályharca, mert olyan pillanatban bontaná meg a magyarságot, mikor a küszöbön álló

nagy gazdasági kérdések egységes és harmonikus nemzetet követelnek. Ezt mondta gróf Hadik János s ha nincs is benne semmi új, kétségtelenül van némi különbség, ha ezt gróf Hadik János, a gazda és gazda-egyesületi elnök mondja, vagy másvalaki. Igaz, hogy másvalaki többet is merne mondani. Azt meg okvetlenül hangsúlyozná, hogy az osztályharca nemcsak ma veszedelmes, hanem mindig. És el nem hagyja a megjegyzést, hogy ilyen csöpp nemzet, mint a magyar, nem bírja meg az osztályharcot, mely a legnagyobb nemzetnek is megáthatná a sirját. De egy gazdától, aki a nehéz viszonyokat maga is érzi s egy gazdasági egyesület elnökétől, aki a gazdák panaszait hatványozottan kénytelen visszahangozni: ez is sok. Legalább is elég. Ha pedig a nyilatkozatnak ezt a felét összevetjük a másik féllel és halljuk, hogy gróf Hadik János a legnagyobb bizalommal néz a kongresszus elé, mert meg van róla győződve, hogy a gazdaságvesztés csak olyan határozati javaslatokkal fog a kongresszus elé állni, amelyekhez az ország egész gazdaközönsége örömmel és lelkesedéssel csatlakozhatik: akkor gróf Hadik János nyilatkozata országos jelentőségűvé emelkedik, mert szinte kizártnak látszik, hogy a kassai kongresszus előtt éppen Kassán s éppen a helyi rendezéssel megbízott egyesület elnökének részéről hangozzék olyan nyilatkozat, amelylyel a kongresszus vezetésre hivatott zöme egyet nem ért. A körülmények parancsoló erővel szoritnak arra a föltevésre, hogy gróf Hadik János nyilatkozata illetékes elébe harangozás akart lenni a kongresszusnak, még pedig nem is egy bármilyen imponáló frakció felfogásaként, hanem az egész gazdaközönség óhajta s gyanánt.

Ha így van: az ország igazán osztatlan

örömmel nézhet a kassai kongresszus elé, amely ilyen körülmények közt virradatot fog jelenteni. Mert akkor Kassán elföldelnek egy veszedelmes irányzatot, amely a jót mindig a végteléken kereste. Azt az irányzatot, amely a fájó fejet egyszerűen levágta s a malomipart például bizonyos kinövések miatt agyonoperálta. Azt az irányzatot, amely az egyik tulzás ellen a másik véglélet játsza ki és sohasem akart arra gondolni, hogy a jó talán éppen középtűt fekszik. Végtelét a másik véglét kacérkodott s ennélfogva a nemzet, mint a hinta, hol a felhőkbe került, hol a porba esett, de nyugvó pontra sohasem juthatott. Míg a vezető elemek már népszerűség okáért is rabjai voltak ennek az irányzatnak s maguk is a végteléken mozogtak: nyugalomra nem is lehetett kilátás. Legfőlegb arról lehetett szó, hogy egyik vagy másik pillanatban melyik véglét a diadalmas, de harmóniában és pihenésben a nemzetnek része nem lehetett. Mint valami automata-ember, akinek hol a jobb, hol a balkeze van a levegőben s akkor a másik keze okvetlenül lenn van: a nemzet is csak azt érezte, hogy mind a két karját sohasem használhatja egyszerre, mert amikor a kereskedelmi keze van felül, a gazdasági karja hanyatlak alá, vagy megfordítva. Így pedig dolgozhatik egy automata, mely játékra való, de nem egy nemzet, melynek nagyobb kötelességei is vannak, mint mulatságos, vagy eszmorító látványosságokról gondoskodni. Ez az irányzat ártott eddig legtöbbet a magyarságnak s ezt földelék el Kassán, ha gróf Hadik János nyilatkozatát csakugyan olybá vehetjük, mint amelyben az egész gazdaközönség és minden esetre a kongresszus felfogása is tükröződik.

De bármennyire támogassák ezt a föltevést a körülmények s bármilyen jól essék

T Á R C A.

Az Arany-asszony.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Abrányi Emil.**

A mai premiere egészen csinos és kedves bevezetése volt az új szezonnak.

Nem eredeti újdonsággal kezdték, de a darab félig-meddig mégis magyar, mert a fordító, *Makai Emil*, az *Arany-asszonyt* külön nemzeti aranyba foglalta: Erdély aranykorába ültette át. Schönthan és Koppel-Elfeld német hősnője, a *Goldene Eva*, Nagy-Enyeden tart ötvös-műhelyt és a híres, nagy erdélyi fejedelemtől, *Bethlen Gábertól* kap esőket a homlokára, attól a fejedelemtől, aki ritka hős, szerencsés hadvezér volt a esatamezőn, béke idején pedig tudósokkal, predikátorokkal vitakozott a Mátyás király bibliotékájával vetekedő nagyenyedi könyvtárban.

Makai Emil bájos könnyűséggel, perfekt virtuozitással fordította le a verses darabot, de persze: azzal, hogy a történet Nagy-Enyeden játszik és a szereplők magyar neveket kaptak, ez a tősgyökeres német vigjáték még nem változott át magyarrá.

Hiába nevezik az elszegényedett és gazdag feleségre pályázó gróft *Gerlevárynak*: ez a vékony dongálta, komikus gavallér még se magyar, hanem sült német. A magyar mágánas abban az időben (Erdély aranykorában) nem adta el magát a hitelezőjének, ha százszor tönkre jutott is; nem csinált magából hitvány komédiást az uszorás parancsára; nem ült föl engedelmességgel kölesönvett paripára; nem öltözött kölesönvett magyar diszbe és nem volt rábítható, hogy érdekből, szerelem nélkül vezessen oltár elé gazdag iparos-asszonyokat. Az a közmondás, hogy

az ur a pokolban is ur, abban az időben nem volt olyan frázis, mint a mi napjainkban. Akkor a magyar mágánás, ha ősi birtokából kitették a szűret, főlesapott katonának, ment egyik fejedelmi udvarból a másikba és talált magának uri foglalkozást vagy a kalandos harcosok, vagy a törökkel, némettel, franciával, lengyelrel trafikáló diplomaták közt.

Bankok és egyéb közhasznú intézetek élére még akkor nem állíthatták a tönkrejutott magyar mágánást, de a királyok annál inkább pártfogásukba vették az elszegényedett főnemes, akinek a családi címerére hosszú századok vetettek fényt. És ezek a szép nevű, címeres urak abban a korban nem is sülyedhettek odáig, hogy az uszorások *neveléses rabszolgákat* csinálhattak volna belőlük. A tönkrejutott magyar mágánás még mindig hatalmasabb volt, mint a legzadagabb polgár-hitelező, kivált ha *Aron* névre hallgatott, mint ebben a darabban. Könnyen megtörténhetett, hogy a *Gerleváryak* romlásnak indult bagolyfészkeikből csak azért sem mozdultak el, hanem elzálogosított földjeiket alkalomadtán karddal váltották vissza és vasra verették, börtönbe dobatták a tolakodó hitelezőt, aki pénzt követelte. A *Gerleváryak* akkoriban elkövehettek valami nagy, véres komizásig, valami hallatlan brutalitást, de odáig nem koldusodhattak, hogy elmentek volna udvarolni egy jómódú mesterember özvegyének; hogy gitár kísérettel *Stümichent* akartak volna énekelni a szép iparos-asszony kertjében; hogy végül, komikus fölsülék után, feleségül vették volna *Cilit*, az *Aron* hitelező leányát.

Ezért mondom, hogy az a gróf *Gerleváry* Domokos, aki ebben a vigjátékban szerepel, nem magyar. Német, sült német ennek az urnak minden porékijára. Ilyen ügyefogyott gézengúz, ilyen sehonnai tényérnyaló csak a lézengő német Rittekek közt fogathatott annó dazumal.

Es hiába él Nagy-Enyeden, hiába magyar ötvös özvegye: bizony a szép Eva asszonyt sem

érezem magyarnak. Nemes tartózkodás, büszke szemérem: ez a magyar asszonyfaj veleszületett arisztokrata-természete. Megszeretheti a nálánál magasabb rangú férfit, de nem köti magát a nyakára; semhogy ezt tegye, inkább bánatos némaságban lemond, elsorvad és meghal. Arra még éppen nem gondol, hogy a címeres, magasabb rangú hímet *pénzért* vegye meg magának. A magyar asszonytájnak ezt a csodálatosan büszke szemérmét *Vörösmarty* rajzolta meg leggyönyörűbben a *Szép Ilonkában*. *Ilonka Mátyásban* nem a királyt szereti, hanem azt, akit egyszerű vadásznak, *magával egyenlő rangú* embernek vél. Mihelyt Budán fölismeri Mátyásban a királyt, mihelyt tudatára jön a köztük levő rangkülönbségnek: többé egy lépést sem tesz a hatalmas ur felé, még gondolatban sem akarja értékesíteni azt a mély benyomást, amit a Vértés vadonában bolyongó kalandos királyra tett. Szó nélkül visszasuhan az erdőbe, lemond és meghal. „Hervadása liliumhullás volt!” Ilyen a magyar asszony. Legalább ilyen lehetett még Erdély aranykorában is. Semmi sem állhatott tőle távolabb, mint a neveléses nagyravagyás, a rangkültség hiúsága.

Ezért mondom, hogy ezt a bájos Eva asszonyt, aki lenézi a maga osztályát és minden áron grófhhoz, hereeghez akarna feleségül menni: nem érzem magyarnak. A német kis városok nyárspolgár asszonyai habarodnak így belé a rangkörös romantikába. S ha már *Makai Emil* magyar földre helyezte át a darabot, talán helyesebb lett volna, ha Nagy-Enyed helyett *Brassóba* vagy *Nagy-Szebenbe* viszi az Arany-asszonyt. A magyar milió akkor is megmarad, de Eva, mint százsz menyecske, mint a száz városokban már akkor kifejődött polgári osztály egyik tipikus alakja, sokkal természetesebb; sokkal közelebb áll az eredeti német vigjáték karakteréhez.

De nemcsak az aranyos Eva asszonyt — még az öreg *Borbá* német sem találom magyarnak. Magyar matróna — még ha gazdasszony

egyébként is hinni a legkedvezőbb föltevésben: fájdalom, bizonyosságról nem szabad még beszélni. S ha gróf Hadik János nem is mondaná, hogy nincs szükség a tulzó nézetek nyomában fenyegető osztályharcra, lehetetlen azt nem tudni, hogy tulzó nézetek vannak és érvényesülést keresnek. Eddig úgy tetszett, hogy ezek a tulzó nézetek vannak felül s nem is keresik az érvényesülést, hanem egyszerűen feloktrojálják magukat. Szinte hihetetlen, hogy estéről virradóra ezek a tulzók elnémultak volna, vagy hagyták volna magukat elnémitani. S így számolni kell azzal az eshetőséggel is, hogy amit gróf Hadik János mondott, még sem fűdi a kongresszus felfogását. Szomorú eshetőség volna, őszintén ki kell mondaná. De ha a kongresszusból esetleg újra ki is harsog majd a tulzó nézetek lármája, ha kiderülne, hogy Kassáról nem az egész gazdaközönség nézetét hallottuk, hanem csak gróf Hadik Jánosét s a vele induló táborét: ebben is volna már valami vigasztaló. Mert ha Kassán csak egy gazda nyilatkozott: az legalább gazda, akit a tulzók se mernek meggyanúsítani s olyan gazda, aki sok gazdának szabad elhatározásból választott vezére. Az ő szava sok gazdának lelkéből hangzik és sok gazdának lelkéhez szól. S ha a kongresszus vezére, amint föltehető, hajlanak a békeség felé s a maguk felfogását ismerik fel gróf Hadik János nyilatkozatában: akkor a tulzók hiába tuloznak, a háborgók hiába háborgognak s csak idő kérdése, hogy a mérsékeltek és józanok politikája az egész gazdatársadalomban diadalmaskodjék.

Nemsokára összeül a kassai kongresszus. Akkor megtudjuk, egy gazda nyilatkozott-e tegnap vagy a gazdaközönség jobbik lelkiismerete. Egy azonban már ma is bizonyos: — gróf Hadik János nem beszélt hiába. Ha a kongresszus rendezése közben már pálcát lört az osztályharc felidézési fölött: vagy győzött felfogásával a gazdák közt, vagy érzi, hogy győzni fog...

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Szell Kálmán miniszter, aki a perza sah fogadtatására Bécsbe érkezett, a mai napot is az osztrák császárvárosban töltötte. A miniszterelnök ma találkozott Körber miniszterelnökkel és a monarchia két államát közösen érdeklődő néhány ügyet beszélt meg vele.

sorban van is — nem veti magát nimfomaniának hévvel minden kopeihér után; nem teszi magát csuffá illetlen férfi-vadászattal; nem csinál magából nőnemű Hanswurstot. Az öreg asszonyok ez a durva csuffátele rávall a német bohózatirók modorára. Nem új, nincs benne izlés, erősen karrikaturzerű és magyar vonás nincs benne semmi.

Annál jobb, igazabb és kacagtatóbb ebben a darabban *lovag Znojemszky Lója*, a nemzetközi svíhák, az örök lengyel! Ezen a figurán nincs kivetni való. Ez a lovag él és pumpol, szeret és hazudik, kalandos bohémiségének bűbájos szemtelenségével és szuverén humorával. Helelyezték bár az északi sarkra, Párisba, Berlinbe, vagy Erdély aranykorába: mindenütt igaz marad; mindenütt könnyelmű, ravasz, szegény, szájhős és a genialis kibuvók pártatlan mestere. Hálásak vagyunk a svíhák lengyel iránt, már csak azért is, mert *Ujháznak* alkalmat adott egy újabb, remek alakításra.

Az Éva asszony ötvös-műhelyében dolgozó legények közül leginkább elfogadom magyarnak Péter, aki Olaszországban művészetet tanult, majd — apja tönkrement után — beállott aranyművesnek a gazdag nagyenyedi ötvös özevegébe, hogy arany tálatat öntsön és e közben kiudvarolja magának a szép és nagyravagyó Éva asszonyt, akibe mindjárt szolgálata állásakor fűlig szerelmes lett. Az bizonyos, — történeti dokumentumokkal igazolható — hogy ötvösségünk a múlt századokban magas színvonalon állott és voltak munkásaink, akik mesterségüket Benvenuto Cellini hazájában, Itáliában fejlesztették finom művészetté. Kevesen voltak, de voltak — s mért ne tenném föl, hogy Péter is ezekhez a tudványó, széplelkű, esztétikai hatásokban gyönyörködő magyar ifjakhoz tartozott?

A ma bemutatott vígjáték meséje rendkívül egyszerű, nem is egészen új, sőt mintha már

Később a miniszterelnök *Goluchowski* külügyminisztert és *Kállay* közös pénzügyminisztert kereste fel, azután a Hofburgba ment, ahol ő felsége külön kihallgatáson fogadta. A külügyminiszteriumban ma délután gróf *Goluchowski* külügyminiszter elnöke alatt közös miniszteri értekezletet tartottak, amelyen *Kállay* közös pénzügyminiszter, *Körber* és *Szell* miniszterelnökök, továbbá *Báhm Bawerk*, *Call* és *Witte* osztrák, *Lukács László* és *Hegedűs Sándor* magyar miniszterek vettek részt.

Tisza Kálmán Solihock püspöknél. Tisza Kálmán nagyváradi időzése alatt meglátogatta dr. *Schlauch* Lőrinc bíboros püspököt is. A főpap a látogatást később visszaadta.

A miniszterelnök köszönete. Nagyváradról táviratozzák: A nagyváradi szabadelvű párt elnökének üdvözlő táviratára *Szell* Kálmán miniszterelnök Bécsből a következő távirattal felelt:

Hlatky Endre pártelnöknek. Szíves üdvözléteket és jó kívánataikat hálás köszönettel vettem és ószinűen viszonzom. *Szell*.

Strossmayer és Stadler Rómában. *Zágrábból* azt jelentik nekünk, hogy *Stadler* szerajevói érsek és *Strossmayer* djakovári püspök e hó 20-ikán Rómába utaznak. *Stadler* érsek a bosnyák-hercegovinai katolikus zarándokokat vezeti a pápa elé és e zarándoklathoz csatlakozik *Strossmayer Vorská* címzetes püspök társaságában. Az olaszországi horvátok óvációival készülnék fogadni a két főpapot és Rómában már meg is alakult a fogadó bizottság, amely a horvátok tüntető fogadtatásáról gondoskodik.

A kassai mezőgazdasági kongresszus. Az abaujmezei gazdasági egyesület, mint kassai levelezőnk telegrafálja, gróf *Hadik* János elnöke alatt ülést tartott, amelyen az október 8-ikára összehírt mezőgazdasági kongresszus kérdését tárgyalta. Ez alkalomból gróf *Hadik* János figyelemreméltó beszédet mondott, megjelölve néhány erőteljes vonásban a kongresszus feladatát. A nagyérdemű beszéd, amelylyel vezércikkben foglalkozunk. rámutatott a gazdasági faktorok közt érezhető ellentétre és konstatálja, hogy azok a megélhetési gondokból fejlődtek, aztán az egyes tényezők tömörülésére vezettek.

— Természetes és jogos tehát, mondja gróf *Hadik* János, a gazdaközönség tömörülése is. S a kongresszus, mint a tömörülés külső megnyilatkozása már csak azért is örvendetes, mert megadja a kellő alkalmat annak kiderítésére, hol van a bajok forrása s minők az eszközök, melyekkel a gazdák érdekeit előmozdítani és legalább belátható időre biztosítani lehet. Nincs is szükségünk, ugymond, hogy olyan tulzó nézetek keressenek érvényesülést, melyek a nemzet határozott kárára osztályharcra vezetnének. A mai

sokszor hallottunk volna ilyen duettet a színpadon, de tartalma meleg és poétikus. Van benne valami kedves, idilli vonás. A német érzélgőség nem tud elhatárolni ebben a darabban, ámbar az egész mű versokban van írva. A szerzők mindjárt utjába állanak egy-egy jóízű, groteszk tréfával vagy pikáns párbeszéddel. Az aranyos Éva asszony vídámán eszről-pőről, Péter elmésen replikázik, noha fűlig szerelmes, gróf *Gerlevary* és *lovag Znojemszky Lója* tulajaitálják egymást a legmulatságosabb módokban és még a *Gyuszi* inas-gyerek is olyan enniváló a *Liget*i *Juliska* pajkos szemével, fűrgé mozdulataival! A megfélekezett szentimentalizmus és a jókedű, mint uralkodó hangulat: ez a ma bemutatott német vígjáték szerenéseje.

Kevés szóval elmondható: miképpen hódítja meg a nagyravagyó Éva asszonyt Péter urfi erős, állhatatos szerelme?

Péter mindjárt szerelmes a szép özevegőbe és Éva is mindjárt észreveszi, hogy ez a fiatal mesterlegény ráneve nagyon veszedelmes. Mivel pedig Éva asszony nagyravagyó és azt akarja, hogy legalább is gróf legyen a férje: gorombáskodni kezd a veszedelmes Péterrel; sőt kiadja neki az utat, hogy meneküljön attól az embertől, aki nagyravagyó terveiben akadályba lehet. De amikor Péter menni akar, mégis csak visszahívja. Egészen bizonyos, hogy ezek már szeretik egymást és hogy a harmadik felvonás végén egy pár lesz belőlük. Ezt mindjárt az első felvonás elején mindenki eltalálja. Annál nagyobb érdemük a társ-szerzőknek, hogy még sem megyünk ki a színházból, hanem véges-vegig nézzük a darabjukat.

Gróf *Gerlevary* Domokos, akit *Aron*, a hítelező, kölönsen adott paripán háztűznézni haját, bevetődik a szép asszony műhelyébe. A lengyel lovag, *Domokos* régi és ágról szakadt cimborája, aki hetek óta eszik-iszik az özevegő házában, elhítheti vele, hogy sikerrel udvarolhat a kis menyecskének s elyerheti a kezét és a hozományát. *Domokos* ur feszes magyar nadrágba bújtatott

viszonyok közt meg éppen veszedelmes volna az osztályharc, mert éppen akkor gyöngytené és bontaná meg a nemzetet, mikor a küszöbön álló nagy gazdasági kérdések egységes és harmonikus nemzetet követelnék. Beszéde végén az elnök kijelentette, hogy bár a határozati javaslatokat nem ismeri, a legnagyobb bizalommal néz a kongresszus elé és meg van róla győződve, hogy az országos gazdaságvetéség olyan határozati javaslatokkal fog a kongresszus elé állani, melyekhez ennek az országnak egész gazdaközönsége örömmel és lelkesedéssel csatlakozhatik.

Az egyesület választmányára élénk tetszéssel helyeselte az elnök beszédét s végül megbeszélte a kongresszus előkészítésének részleteit.

Beszámoló. Dr. *Neményi* Ambrus országgyűlési képviselő vasárnap, folyó hó 20-ikán tartja beszámolóját Szilágy-Csehin.

KÜLFÖLD.

Az osztrák választások. Bécsből arról értesít bennünket levelezőnk, hogy egyre több képviselő vonul vissza a politikai élettől. Eddigél 60 képviselő jelentette ki, hogy nem vállal mandátumot többé. *Golzhofer* képviselőt pártja, a német néppárt meglátogatta a támogatást, amiért *Golzhofer*, mint a bécsi községtanács tagja, a keresztény szocialistákkal tartott.

A német néppárt legutóbbi értekezletén magáévátette *Pradének*, a képviselőház volt alelnökének kiáltványát, melyet az Ausztriában élő német néphez intéz; szerinte a német elem tartja kezében a választások eredményét. Az állam, ugymond, nehéz, válságos időket él, amelyből csak német vezetéssel érvényre jutásával, csak a német nyelv korlátlan uralkodásával menthető. A német lakosság mutassa meg a legközelebbi választásokon, hogy ő ragadja magához a vezérszerepet. A német néppárt képviselői hűségos legyvertársai voltak az egyéb német pártoknak, amelyekkel egy sorba állva küzdöttek a *Badeni-féle* nyelvrendeletek megszüntetése mellett. E küzdelmekben mindig igaz eszközökkel és szilárd határozottsággal képviselte a német néppárt a nép politikai és nemzeti jogait. Ausztria német népe tehát a maga sorsa fölött dönt majd az urnánál s ezért törekedjék egyetemes elhatározásra jutni a maga jóvalta érdekében.

A kiáltványt az osztrák képviselőház német néppártjának szövetsége írta alá.

Bécs, szeptember 20.

Cseh forrásból jelentik: A morvaországi 6 cseh és új-cseh párt közt kölönségben alapuló választási kompromisszum jött létre. Csehországban és Morvaországban közös kiáltványt intéznek a választókhoz, a vasárnap közzétett felhívan csak ideiglenes jellegű volt. Közös jelölt-listát is állítanak fel.

pípaszor lábaival Malvólió-szerű hülyeséggel irmodik a szerenese nyomában és már-már élt ér a hű, nagyravagyó asszonykánál, de az ügyes Péter elébe vág és elkaparítja Éva asszonyt a magas rangu, címeres Sanyaru Vendel orra elől. Taktikája régi, de biztos: feltékenyebb teszi az Arany-asszonyt. Mesét mond neki egy gróf-kisasszonyról, aki szerelmes belé s aki mindenáron rajta van, hogy a felesége legyen. Ez a fordulat eldönti Péter ur és a darab sorsát. Gróf *Gerlevary*, akit *Aron* — belátva, hogy malőrös *Kliense* sehol sem boldogul — egészen levetkőztetett és rongyos apródruhába bujtatót: lefozve sompolyog ki az ötvös műhelyből (tőke és kamat fejében kénytelen feleségül venni *Cillikét*, az uzorás leányt), Éva asszony pedig megbódol a minden grófnál és hercegnél hatalmasabb szerelmének és édes turbékolással oda borul a Péter legény fiatal, erős karjaiba. Akkor már egészen tiszta levegő veszi őket körül. Elkötődött a házból *lovag Znojemszky Lója* is, akit *Borbála* néni nyomasztó szerelme ugratott ki az Arany asszony vendégszerető fészkéből. A famózus polyák csak úgy rázhatta le magáról a szerelmes vén asszonyt, hogy elfogadta Péter ur mentő eszméjét és kiadta magát a *Joannita-rend* lovagjának, aki örök szüzességet fogadott.

Tagadhatatlan, hogy a közönség mulatott a mai premieren. Látták, hogy kissé kopott mesével van dolguk; érezték, hogy a pszichológia nem éppen első rendű és a burleszk alakok rajza sokszor tulvastag, karrikaturába esapó; érezték, hogy ebben az ó-német városi atmoszférában a magyar alakok ninesenek a helyükön; de mulattak a drasztikus bohóságokon, elandalodtak a szerelmesek líral hovülésén és gyönyörködtek a *Makói* *Emil* dallamos, esengő verseiben. Vidámság, melegség, harsogó kacaj töltötte be a Nemzeti Színház nézőterét és ebben a sugaras levegőben kivirágzott a siker.

A Vatikán lecsillapodott. Szeptember huszadika nevezetes nap Rómában, akkor ülik meg az olaszok Róma elfoglalása ünnepét. Ilyenkor bizony megcsik, hogy pápaellelenségek tüntetéseket rendeznek a radikális pártok. Nyomban az ilyen tüntetések után a pápa szét szokta küldeni sztereotip panaszait a nagyhatalmakhoz. Ez idén is kiadta a rendelkezést egy ily körjegyzék megszerkesztésére, de a jegyzék elküldését attól tette függővé, hogy miképpen fognak letölteni a szeptember 20-iki ünnepségek, illetőleg, hogy lesznek-e pápaellelenségek. Minthogy a tegnapi ünnepélyek a legszebb rendben folytak le, sőt maga III. Viktor Emámiel király is tüntetést távol maradt e napon Rómától, a jegyzék hangja is valószínűleg szelidebb lesz, semmint a pápa tervezte.

Az abessziniál háború epilógusa. Négy évvel ezelőtől fogva az a szerencsétlen háború Abessziniában, amelyben Menelik megverte Baratieri generalissimus seregeit és gyors békekötésre kényszerítette Olaszországot. A békekötés pontozatait akkor csak ideiglenesen állapították meg, s hosszas tárgyalások után csak most írták alá a végleges megállapodásokat. A békeszerződés augusztus 10-ről van keltező, benne a négusz lemond az 1896-ban átengedett területekről és a Márebe folyót ismeri el határu. Olaszország kötelezi magát, hogy a folyótól északra levő vidéken szedett tributumot tíz esztendő alatt háromszáz ezer lírára évi részletekben vissza fogja fizetni. A négusz kijelentette, hogy azért írta alá a szerződést, mert Olaszországot meg akarta győzni barátságos indulatból és tisztelni akarta elhunyt barátjának, Umberto királynak emlékét.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 21.

Megerősödik az a felfogás, hogy az Egyesült-Államok nem fogadják el a német körjegyzékben foglalt javaslatot, még pedig nyilván azért, mert kivihetetlennek tartják. Viszont azonban azt jelentik Washingtonból, hogy Németország nem is ragaszkodik föltétlenül javaslatának teljesességéhez. Speck von Sternburg washingtoni német ügyvivő ki is jelentette ezt, azt mondván, hogy a körjegyzék nem végleges formulázása a német álláspontnak, hanem csak javaslat, amely a hatalmak válaszához képest módosítható. Németország el van ugyan határozva annak a követelésére, hogy a bűnös vezetők megbüntetessenek, de mostani javaslatával csak az a célja, hogy a hatalmakat nyilatkozatra bírja. Németország egyetemes eljárást óhajt s készséggel fogadja az esetleges ellenjavaslatokat is. Ezek szerint tehát a koncert mégsem fog felbomlani arra az esetre, ha Amerika és főképp Oroszország nem fogadná el a Bülow-féle körirat javaslatát.

A mai est kedvező eredményében döntő szerepet játszik a kitűnő szereposztás.

Celesztárné-Alszeghy Irmát régóta láttuk olyan bájosnak, természetesnek, vidámnak és meghatónak, mint ma este. Sokkal jobb, kedvesebb és igazabb volt a szerepénél. Az Arany-asszony triviális hűségén átetszett egyéniségének a tisztá, egészséges kellemé. Ereztek, hogy ez a szép, fiatal asszony szerelemre van alkotva és gyönyörködve láttuk, amint egyszerű átmenetekben, gyöngéd és nőies ellágyulással meghódolt a hozzá egyedül méltó hatalomnak.

Dezso József, mint Péter, illeté ehhez a vidám, egészséges asszonyhoz. Külső eszínosságát a kedély üdőségével párosította s ahol kellett, poétikus volt minden erőltetett deklamáció nélkül. Kellemes, elmes beszédének a finom diskrecióját föltétlen dicsérettel emeljük ki.

Fejedelmi élvezet volt együtt látni Ujházi és Nádayt a lenygel sviház és a koldus gróf szerepében. Valahányszor Ujházi (egy kis szláv dialektussal) megszólalt, homéri kaengás zugott végig a színházon és a derűtlenségnek ugyanez a harsogása kísérte Náday játékát a második felvonásban, amikor szerelmet vallott az Aranyos asszonynak.

Borbála néni vaskos szerelmét Vízváryné erős komikuma fejezte ki nagy hatással és a Gyuszi inas szerepében újra kitűnt, hogy kedvesebb, pajkosabb gaminünk nincs, mint Ligeti Juliska. Egy mágnásleány és egy ötvös-legény kis szerepében Maróthy Margit és Hetényi egészítette ki a friss tempóban folyó előadás kerekedségét.

A két első felvonás szoba-diszleiben megvolt a korhűség. A karikán járó, fostett támlányu karosszékek és az ódon butorok hangulatot csináltak. A harmadik felvonás diszlete (az ötvös-műhely) felszerelés dolgában valamivel gazdagabb lehetett volna.

(A békétárgyalások.)

London, szeptember 21.

A Daily Mailnek jelentik Pekingből: Csing herceg azt hirdeti, hogy az özvogy eszázárné a békét óhajtja s hogy ezért még lemondani is hajlandó. A kormány most arról tanácskozik, hogy Csing herceget régenssé proklamálja.

A Standard azt írja, hogy még nem volna tanácsos a csapatokat Pekingből visszavonni. A kínai kormány békétárgyalásról beszélt ugyan, de a legújabb harcok azt mutatják, hogy a nyugalom helyreállításáról még szó sem lehet.

Washington, szeptember 21.

Reney tengernagy jelenti Takuból e hó 19-éről, hogy 6 hivatalos látogatást tett Li-Hung-Csangnál. Ez e hó 18-án egy kereskedelmi gőzösön megérkezett és haladéktalanul tovább fog utazni Pekingbe. Li-Hung-Csang köszönetet mondott az Egyesült Államoknak azért a figyelmért, amely-részesítették.

Tongku, szeptember 21.

Li-Hung-Csang ma ideérkezett és minden különös tisztelgés nélkül fogadtatt. Csak az orosz és a japán tisztek látogatták meg. Később Li-Hung-Csang hosszabban értekezett egy orosz hadihajón Alexejev tengernaggyal. Az alkirályt egy orosz őrség és kíséretének 7 fegyvertelen tagja kísérte. Li-Hung-Csang különvonaton tovább utazik Tiencinbe.

(A német körirat és Amerika.)

Berlin, szeptember 21.

New Yorkból jelentik a Lokalanzeigernek: Bülow jegyzéke valósággal konsternációba ejtette a washingtoni kormányt. Hay államtitkár még nem érkezett vissza Washingtonba. Helyettese, Hill titkár hasztalanul igyekezett a meghasonlott kormányban az egyetértést helyreállítani. Sok jeltől azt következtetik, hogy az amerikai kormány mielőbb el akarja intézni a kínai kérdést, s ha a hatalmakkal nem tud megegyezni, úgy egyedül fog a kínai kormánnyal tárgyalni. Az Evening Post azt írja, hogy a német körjegyzék még jobban összebonyolította a helyzetet, mert lehetetlen a kínaiak közt a főbűnösöket megjelölni. A német követelés a dolog elhalasztását jelenti s Amerika legokosabban tenné, ha haladéktalanul visszavonulna.

Washington, szeptember 21.

Azt hiszik, hogy a német jegyzékre a hatalmakhoz intézett körlevél alakjában felel az amerikai kormány, amely a nélkül, hogy a német javaslatot föltétlenül elfogadná, vagy elvetné, azt a célt követi, hogy az amerikai fölőgásnak biztosítsa a hatalmak támogatását.

London, szeptember 21.

A Timesnak jelentik Pekingből: Giers bizonytalan időre elhalasztotta Pekingből való elutazását. Az orosz-kínai bank már elhagyta Pekinget.

Berlin, szeptember 21.

Londoni és newyorki jelentések szerint az amerikai kormány visszautasította gróf Bülow jegyzékét. Ezzel szemben illetékes részről közlik, hogy sem Washingtonból, sem a többi kormányoktól még nem jött válasz és hogy a hatalmak közt megindult tárgyalásokból ítélve, biztosra veszik Berlinben, hogy a német jegyzék alapján létre fog jönni a megegyezés.

Félhivatalosan jelentik, hogy illetékes helyen semmit sem tudnak arról a pekingi jegyzékről, amelyben a kínai kormány bejelentette készségét arra, hogy külön követ által fogja sajnálkozását kifejezni Ketteler meggyilkolása miatt.

London, szeptember 21.

Az itteni kínai követség tudatja, hogy új eszázári ediktum fog megjelenni, amely az összes boxerek kiirtását parancsolja.

Washington, szeptember 21.

Mac Kainey elnök, Grigg és Corbin tábornokok tegnap este tanácskoztak a német jegyzékre adandó válaszról. Hir szerint még nem állapították meg a válasz szövegét. Végleges határozatot nem hoztak, mert a kormány esetleg még változtatni fog a szövegen. De konstatálni lehet, hogy a válasz úgy, amint most formulázva van, nem járul hozzá a német javaslatához. A tervezet felsorolja az okokat, amelyek miatt a kormány nem járul hozzá a javaslatához.

(Orosz atrocitások.)

London, szeptember 21.

A Standard Moszkvából hiteles értesítést kapott azokról a borzasztó kegyelenségekről, amelyeket az oroszok Mandzsországon elkövettek. Az

orosok azoktól a khinaiktól, akik Blagovesenszket megszállva tartották, elvették fegyverüket, ötezer embernek minden vagyonát elvették, aztán az egész lakosságot a városról öt mérföldnyire levő pontra vitték s megparancsolták, hogy a folyam tulsó partjára menjen. A folyam itt egy mérföld széles és nagyon sebes s egyetlen csónak sem állott a khinaiak rendelkezésére. Amint a khinaiak haboztak, az oroszok mindnyájukat, férfiakat, asszonyokat és gyermekeket a vízbe dobták, leszurkák vagy agyonlőtték. Más khinai városokban és falvakban is hasonló jelenetek mentek végbe. Az ily módon megölt khinaiak számát 12,000-re teszik.

(Harcok a khinaikkal.)

London, szeptember 21.

A Reuter-ügynökség jelenti: Egy hivatalos távirat, mely jelentést tesz Tille városnak a Tiencinből kiküldött hadercó által e hó 10-én történt elpusztításáról közli, hogy a szomszédos nagy várost, Csinghaít azzal a feltétellel megkímélték, hogy egy hittérítő, négy nőt és gyermeket, akik Heinooszban elrejtőztek, sértetlenül Tiencinbe visznek.

Jokohama, szeptember 21.

Jamaquhi tábornok táviratozza Pekingből e hó 16-áról: A japánok tegnap Helangtang mellett megtámadtak egy boxer-osztályt, szétszörták és vagy husz boxert megölték.

Berlin, szeptember 21.

A Wolf-ügynökség jelenti Takuból tegnapi: Orosz kozákok kísérték Li-Hung-Csangot a pályaudvarról a kínai eszázár által annak idején itt épített palotába. Mult éjjel a Paitang erődök az orosz gyalogságra tüzeltek, miközben 26 ember megsebesült. Ma reggel óta a németek tarackütőkkel lövik az erődöket és a várost.

Peking, szeptember 21.

Egy angolokból és amerikaiakból álló osz-tály ma elhagyta Pekinget, hogy a nyugati vidéket felkutassa és az élelmiszerek beszerzését biztosítsa. Egy német csapatostály holnap indul el az angolok és amerikaiak támogatására és ezekkel együtt meg fogja támadni Patacsát, hol hir szerint egy erős kínai csapatostály áll.

London, szeptember 21.

Idékezett jelentések szerint az osztrák-magyar és a német csapatok megtámadták és elfoglalták a peitangi kikötőt. Az osztrák-magyar különítmény közül két ember elesett, hat megsebesült. A győztes csapatok kitűzték lobogóikat. (mvt.)

Frankfurt, szeptember 21.

Az éjszaka a khinaiak lövöldöztek az oroszokra, akik közül huszonöt megsebesült. A német tüzérség bombázta Peitangot, amely lán-gokban áll.

London, szeptember 21.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből e hó 15-éről: Egy angolokból és amerikaiakból álló 1300 főnyi csapat 4 ágyuval ma Vilton tábornok parancsnoksága alatt Sambahjienbe indult, hogy az ottani arzenált elfoglalja és az ott levő boxer bandákat szétkergesse. Az angolok száma e csapatban 500 ember, kiket különböző ezredkekből válogattak össze. Az amerikaiak 3 zászlóaljából állanak. A német csapatvezéreket megkérték a többi tábornokok, hogy küldjenek egy osztályt nyugatra a boxerek elűzésére és normális viszonyok helyreállítására. A franciák és japánok északkeleten működnek.

Tiencin, szeptember 21.

2600 német utnak indult, hogy csatlakozzék a Taku környékén álló 4000 emberhez, akik között 1500 német van, a többiek többnyire oroszok. Holnap hajnalban szándékoznak megtámadni a paitangi erődöket.

Páris, szeptember 21.

A kantoni francia konzul táviratozza tegnapi kelettel, hogy Kanton közelében zavargások történtek ki. Szuntáj alkormányzóságban több helységet elpusztítottak. A hittérítők menekülnek. Az alkirály nem tehet semmit. A konzulok csapatok kiküldését kéri.

Bécs, szeptember 21.

A keletázsiai hajóraj parancsnoka jelenti: Schusterschitz sorhajóhadnagy egy tiencini különítménnyel és a takui zászlóórséggel összesen 1 tisz, 3 hadapród és 45 ember a németekkel és oroszokkal együtt e hó 20-án elfoglalták Paitang dőli erődöt. Az elfoglalt erődön a német lobogóval egyidejűleg a mi zászlókat is kitűzték a főkapu föltől.

Később az oroszok elfoglalták 2 ágyut és egy aknarobbantó állomást. Az erősítésre kivonult különítmény, miután elérte az első keletázsiai ezredet, 4 aknát talált. Papp tengerész-hadapród az Aspern hadihajóról elesett. Demeter sorhajó-

zászlós és Lukács tengerész-hadapród könnyen és 11 ember többnyire igen súlyosan megsebesült. Az Elisabeth hadihajó Nagasakiba indult a cs. és k. követhet.

(Vilmos császár részvéte.)

Berlin, szeptember 21.

Vilmos császár következő táviratát intézte báró Kettelernek Tiencinbe:

Ugy mint a borzalom hosszu idejében, melyet ön, mindjárt kezdetben férjétől megfosztva, nagy lelki erővel állott ki, hazautaztában is őszinte részvétem kíséri önt. Népem együtt gyászol önnel. Isten nyujtsa önnek vigaszt!

A báróné mélyen érzett halálját fejezte ki a császárnak.

(A kínai császár ediktuma.)

London, szeptember 21.

A New York Herald pekingi távirata szerint császári ediktumot tettek közzé, mely tudatja, hogy a császár és az özvegy császárné Taienfuba érkezett. A sanci kormányzó elrendeli, hogy pénz szedjenek össze egy palota építésére, melyet Hszianuban, a leendő új fővárosban fognak emelni.

(Walderssee.)

Berlin, szeptember 21.

A Wolff-ügynökség jelentése szerint a Herta gróf Walderssee gróffal ma Vusungba érkezett és holnap tovább megy Cingtauba.

(Ausztria-Magyarország csatlakozása.)

Bécs, szeptember 21.

A N. W. T. értesülése szerint Ausztria-Magyarország bejelentette a német kormánynak, hogy teljesen hozzájárul gróf Bülow jegyzékéhez.

HIREK.

A doktor úr.

Dr. De Wett boer tábornok halála.

Hirnök jó és kiált: „Megölték a fiát
Gonosz angolok, hé, doktor úr!
Sok ezer brit mögött Sir Roberts rohogott,
Ugy-e borzalom esz, doktor úr?“
Nem zokog fel ezér' a gerilla-vezér
Le-lehajtja fejét, melyen ott ül a dér...
Körülötte morajlik a búr:
„Mi rémes eset, doktor úr!“

A hegyekbe siet; Sir Roberts megjíjed
Ki-kiront, veri a doktor úr,
Hada hadat üz, szakadatlan a tűz
Legelőn rohan a doktor úr!
Sohse fogja golyó, se a rossz, se a jó,
Pedig új sereget hoz a messi hajó,
Pedig otthonán angol az úr —
Nem csügged a doktor úr!

Maga vív a tusán; soha kard a husán
Nyomot nem hagy. És a doktor úr
Bosszut áll a fián. Fáj, óh e hiány
Nem mutatja bár a doktor úr.
Sohse szól, sohse sír, sebén nincs soha ír,
Vele bős fenevad: a sok angol se bír,
Rohan és ide vág, oda szúr,
Vért szomjaz a doktor úr!

Hirnök jó és kiált: „A másik két fiát
Megölte az angol, doktor úr,
Felesége halott, egyedül maradt
A csatán, jó öreg doktor úr!
Ime senkije nincs, mind a négy drága kincs
Puha földbe temetve! Nos egy szava sincs?“
Körülötte siratja a búr,
Nem sír a doktor úr.

Küzdelem lecsútl, szabadság vérbe fül,
Mondják: „Menj nyugodni, doktor úr,
Letiporva a hare, egyedül mit akarsz?
Eridj árva, öreg doktor úr!“
Nem is hallja a szót, óh, szíve erős,
Vágtatva kíséri csapatja, a hős,
Körülötte kevés már a búr
De harcol a doktor úr!

Száguld a csatán, nincs, csak maga tán,
Egyedül marad a doktor úr,
Sok sötét éjszakán harcol, vív egymagán
Nagy sereg ellen a doktor úr.

Nincs senkije most, halált egyedül eszt,
Utí, vágja, veri az angolt, a gonoszt,
Ó az utolsó búr,
A doktor úr!

#

Budapest, szeptember 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Halmos János polgármester tegnap hazautazott Párisból, ahol két héig tanulmányozta a kiállítását. — Dr. Balkányi Miksa, aki a nyáron ausseei tüdő orvosa volt, visszatért Budapestre.

— Az első látogatás. Bécsből téglátózzák nekünk, hogy a király ma délelőtt meglátogatta a Belvedereben Hohenberg hercegnőt, Ferenc Ferdinánd főherceg hitvesét és fél óráig időzött nála. Ő felsége első látogatása volt ez, amely újra tanuskodik a mi királyunk felekelt gondolkodásáról és gyöngéd figyelméről a nő iránt, aki ő felsége nemes szívének köszönhetette, hogy legyőzhetetlennek hitt akadályok után elérte boldogságát.

— A sah Bécsben. Egy hatalmas uralkodót megillető tisztelettel környezik Bécsben a perzsa sahot. Az osztrák császárváros közönsége kíváncsi érdeklődéssel kíséri és a merre jár a keleti fejedelem, mindenütt nagy csapatok verődnek össze közeledtére. Megbámulják fényes egyenruháját, hatalmas briliánsokkal ékeskedő kardját és különösen tekete asztrakán süvegét, melyen mesés értékű smaragd és gyémánt agraffok villognak. Kisértekből messziről kitűnik Ali Asgar khán a nagyvezér, egy hercules-termetű katona, aki kicsavarta a párisi merénylő kezéből a revolvért. A sah ma délelőtt a Hofburgban a diplomáciai testületet fogadta. A délutáni program az volt, hogy a sah meglátogatta az uralkodóháznak Bécsben időző tagjait. De e látogatások elmaradtak, mert a sah még nem pihente ki az utazás fáradalmait. A sah megbízásából Neriman kán tábornok a sah mellé beosztott Bechtolsheim tábornok kíséretében az uralkodóház tagjaihoz köcsizott és uralkodója nevében névjegyeket adott le. Délután öt órákor a Hofburgban diszebed volt, amelyen ő felsége, a sah, az uralkodóház tagjai, az állami és udvari méltóságok, a tábornoki kar és a sah kísérete vett részt. A sah ő felségétől jobbra, a sah mellett jobbfelől Izabella főhercegnő ült, ő felsége mellett balról Erzsébet Mária főhercegnő foglalt helyet.

Este az udvari operában diszeledás volt, ahol a sah, a király és Ferenc Ferdinánd főherceg kíséretében jelent meg. Az udvari páholyban voltak még: Izabella, Erzsébet Mária, Mária Krisztina és Mária Anna főhercegnők, és Ferenc Szalvátor, Frigyes és Rainer főhercegek. A többi páholyokban a kíséret, főméltóságok, a főnemesség, a tábornokok és a tisztikar foglaltak helyet. Két baletet adtak elő. A sah tolmácsa utján ismételtén társalgott ő felségével és Izabella főhercegnővel. A belépésnél a sah Izabella főhercegnőt és ő felsége Erzsébet Mária főhercegnőt vezette. A páholyokban többek közt ott voltak Körber és Szell miniszterelnökök együtt, gróf Goluchowszky nejevel. Kállay, a többi miniszterek, a diplomáciai kar, a titkos tanácsosok. A színet alatt ő felségeik, a főhercegek és főhercegnők téztak.

Budapestre hétfőn este hét órákor érkezett meg a sah a nyugati pályaudvaron s József Ágost herceg társaságában udvari fogaton hajt a Hungária-fogadóban levő szállására. Kisérete flakkereken követi. A rendőrség e célra kiválogatta a harminc legegánsabb gummikerekű flakert, hogy ebben is meglegyen az exotikus vendégek kényelme. A sah érkezésére a főkapitány külön rendeletet ad ki. Az ut mentén katonák, diszruhás rendőrök és tisztviselők fognak sorakozni.

Konstantinápolyból táviratozzák biztos forrásból, hogy Sándor szerb király kifejezte óhaját, hogy a sah utközben Belgrádban is kiszálljon.

— Katonai attasék. Jól értesült helyről jelentik, hogy Ausztria-Magyarország, Német- és Olaszország legközelebb ki fogja nevezni katonai attaséit a párisi nagykövetségeknél. A Neus Wiener Tagblatt közlése szerint Ausztria-Magyarországnak párisi attaséja gróf Herberstein vezérkari százados lesz, aki jelen volt a francia hadgyakorlatokon, Olaszország pedig Baratieri vezérkari ezredesét küldi Párisba. Viszont a francia kormány is már a napokban ki fogja nevezni bécsi, berlini és római katonai attaséit.

— A kalocsai érsek aranymiséje. Papjainak és hiveinek lelkes részvétele mellett ünnepelte ma Császára György, Kalocsa szelidlelkű érseke aranymiséjét. Kalocsa város közönsége valláskülönbőség nélkül szeretettel kért részt a katolikus hívők örömeiből, halásan gondolva az őz főpap nemes szívére és felekelt lelkiületére, amely mindenkor a szeretet és béke igéit hirdette. Tegnap este egy órahosszat zugtak az érseki városban a harangok, a lakosság kivilágította ablakait és fáklýásmenettel hódolt a kitünő egyházfőjedelemlnek.

Ma reggel kileno órákor tartotta az érsek aranymiséjét, amelyen ott voltak a kir. bíróságok, megyei és városi hatóságok, vidéki küldöttségek képviselői. A templom körül diszruhás tizoltók tartották fenn a rendet. Mise után ünnepi prédikáció volt, majd a kalocsai főkapitán, a központi és vidéki papság, a katolikus intézetek és egyletek tisztelegtek az érseknél. Délben bñjtés diszebed volt. A bñjt miatt más ünnepség nem volt ma.

A királytól a következő üdvözlő távirat érkezett a jubiláló érsekhez:

Különös örömmre szolgál, hogy aranymiséjét teljes szellemi és testi erőben mutathatja be az egek urának s szivből kívánom, hogy az isteni gondviselés jó tettekben oly gazdag életét még sokáig hosszabbítsa meg.

Ferenc József.

Üdvözlő táviratok érkeztek még Vaszary hercegprimástól, dr. Schlauch biboros-érsektől, Szell miniszterelnöktől, Wlassics és Hegedűs miniszterektől, Samassa érsektől, Hetey, Bende, Rimely, Szvrcsányi és Desseuffy püspököktől, Szogyény-Marich nagykövettől, gróf Apponyi Lajos udvarnagytól, Zsitinszky Mihály és Szell Ignác államtitkároktól, Fehér Ipoly apától, Kohl Medárd főszentelt püspöktől, gróf Apponyi Alberttől, gróf Károlyi Istvántól, gróf Szápáry Gyulától, gróf Zichy Nándortól, báró Harkányi Frigyes-től, a római Collegium Germanico-Hungaricum rektorától és növendékeitől, Magyar Gábor piarista-provinciális-tól, Németh Péter kuriai bírótól, Labló városától, Timon Akos egyetemi tanártól stb.

Rampolla pápai államtitkár is üdvözlő táviratot küldött, melyben a szerentjának jókívánságait tolmácsolja.

— Milán király nyilatkozata. Milán király nyilván megunta már azt temérdek inszINUációt, amivel itt is, ott is kedveskednek neki ellenségei s most nyilatkozatot tesz közzé, amelyben megcáfolja azt az állítást, hogy illetéktelenül és jogtalanul huzott a szerb állampénztárból nagyobb összegeket. A nyilatkozat kommuniké formájában van fogalmazva s így szól:

Milán király soha, sem közvetlenül, sem közvetve, semmiféle formában sem kapott vagy igényelt a szerb állampénztárból más összeget, mint az évi 360.000 frank apanaszt, amelyet neki a skulptina 1895-ben megszavazott, továbbá 1899. óta tábornoki fizetését. Ez utóbbit teljes összegben előbb a hadügyminisztériumnak, majd a tisztegyeletnek adták át oly beteg tisztek segélyezésére, akik tüdővel kénytelenek használni. Ami az állítólagos hadipénztárt illeti, Milán király kijelenti, hogy ilyennek létezéséről mitsem tud s hogy soha semmiféle dolga sem volt a katonai pénzügyi és adminisztratív szolgálattal, mert hatásköre csakis és kizárólag a szervezés, a vezérlés és a csapatok kiképzésének ügyeire terjedt ki.

— A brazanai herceg áthelyezése. Debrecenből telegrafálja levelezők, hogy Ferenc József brazanai herceg három hónapi szabadságra ment. Elutazása előtt elbucuzott barátaitól, mert szabadságának leteltével sem tér többé vissza a Vilmos-huszárokhoz. Áthelyezték más huszárezredhez. Ezzel befejeződött az a sokat emlegetett affér, amely a herceget oly kinos konfliktusba sodorta a Vilmos-huszárok ezredesével.

— Kossuth-ünnep Nagy-Körösn. E hó 30-ikán leplezik le diszes ünnepség keretében Nagy-Körösn Kossuth Lajos szobrát. A Deák-téren lesz az ünnepség, amelyen Kossuth Ferenc, Eötvös Károly, Kovács Lajos és Nyáry Szabó Ferenc beszédek tartanak, Szabolcska Mihály alkalmi költeményt szaval. A nagy-körösi dalárda három énekszámmal szerepel a programmon. A kegyeletes ünnepre leránduló fővárosiakat nagy féngnyel fogadja a város.

— Dragina királyné születése napja. A szerb királyné születése napján, szeptember 24-ikén, hétfőn fogadtatás és üdvözlés lesz a budapesti szerb királyi főkonzulátus helyiségében.

— Nem kell a cseh alamizsna. A Narodny Listy felvidéki inséges tótok számára Csehországban adományokat gyűjt, ami természetesen egy kis parázs panszláv agitáció kapcsán történik. E miatt most nálunk több helyütt népgyűléseket rendeznek, amelyekből fel akarják kérni a belügyi kormányt, tiltsa el a segítség szárnyán emelkedő panszláv agitációt s a befolyt pénzeket küldesse vissza az adományozóknak.

— **Lovagias ügy.** Aradon lovagias ügy kerekedett két ur között. Az egyik ur, akiről csak az eset érdekessége kedvéért jegyezzük meg, hogy irnok, rögtön kihívatta a másik urat. A másik ur elfogadta a kihívást s megnevezte a segédeit. Eddig a dolog csodálatosan hasonlít a többi ötven-ezer ügyhöz, mely tegnap és ma lefolyt a fővárosban. Most azonban olyas valami következik, ami nagyon érdekes. Az irnok ur egyik segéde így szól:

— Tudni óhajtanám, hogy az ellenfél ur mi csoda?

— Tudni óhajta? — kérdezte a másik ur segéde. Megmondhatom. Megbízónk kereskedő-segéd.

— Kereskedősegéd? Pepita nadrágban? Ollóval a füle mögött? Röffel?

— Igen. Kereskedősegéd.

— És hol méri a posztót?

— Ernye rövidáru üzlet —

— Köszönöm, elég — szól közbe az irnok megbízottja s legott megírta a nyilatkozatot, mely szól ilyenképpen:

Nem ismervén — — — ur polgári állását, legnagyobb meglepetésünkre azt találtuk, hogy ő az Ernye-cég üzletében, saját bevallása szerint, elárúrással foglalkozó kereskedősegéd. Ennek alapján mint *uri ember megbízottjai* az ügyben további lépéseket nem tettünk, mert föntiek alapján — — — urat lovagias elégtételadásra képtelennek tartjuk.

Ha ez az ügy olyan komoly ügy volna, mint amennyire nevéssége, hozzá is lehetne szólni. Így azonban nevető göres fogja el az embert s meghatva néz föl arra a magaslatra, amelyen az irnokok állanak s szédülve bámul abba a mélységbe, melyben a pepita nadrágos kereskedősegédek élnek. Aki pedig még azt meri mondani, hogy ez az ország nem demokratákkal van tele tömve, az — nem párbajképes.

— **Tisza Kálmán és Müller Salamon.** A múlt hónapban ünnepelte Tisza Kálmán házassága negyvenedik évfordulóját. A geszti kastélyba ezer száma érkeztek az üdvözlő levelek és táviratok. De érkezett egy kis láda is, telve a legfinomabb tokaji borral. Müller Salamon nagyváradi cukrász küldte Nagyvárad képviselőjének. Levél is volt a borok mellett sok jó kívánsággal.

A tegnapi beszámoló után megemlékezett a borok küldőjéről Tisza Kálmán. A banket után hazatért pihenni, de öt óra tájban így szól a környezetében levő urakhoz:

— Bocssátok meg, de most el kell mennem vizitálni.

— Vizitálni? ... Ugyan hova?

— Egy választómhoz, a derék Müller Salamonhoz. Adós vagyok egy vizittel — felelt általános csodálkozás közben Tisza Kálmán. A csodálkozókat azonban nem elégítette ki a generális, hanem telhuzta a felöltőjét és elindult Müller Salamonhoz vizitbe. Általános feltűnést keltett mindenütt, mikor a Fő-utcán egyedül végig sétált.

Müller Salamon természetesen fölöttébb meghatva fogadta a ritka vendéget, akiről azt hitte, hogy oszonnázi jött a cukrászboltjába. Tisza Kálmán azonban nem maradt künn a terrasszon, hanem bement a szobába és így szól a könnyezésig meghatott Müllerhez:

— Ezuttal nem oszonnázi, hanem első sorban láogatába jöttem önökhöz, kedves Müller, hogy ugy a magam, mint a családnom nevében kifejezzem önnek köszönetemet kedves figyelméért. A borok nagyon jók voltak és írtettünk belőle az ön egészségére is egy poharat. Most meg személyesen is megköszönöm kedvességét.

A tuboldog Müller alig tudott szóhoz jutni a nem remélt kitüntetésétől, miközben Tisza Kálmán melegen szorongatta a kezét. Azután leült a generális és Beöthy László főispán, Örlény Kálmán, Markovits Károly és Schwarcz Ferenc társaságában még egy fél órát töltött Müller Salamon cukrászboltjában.

— **Egy banket miatt.** A párisi község tanács nem tud belenyugodni abba, hogy a kormány betöltötte a polgármesterek és a városi tanácsosok lakomáját. Ugy látszik, ennek a tilalomnak még sok kellemetlen következménye lesz. Mint párisi tudósítónk táviratozza, Escudier, a városi tanács alelnöke ma kihallgatást kért *Waldack-Rousseau* miniszterelnöktől, állítog azért, hogy a városi tanács organizációjáról szóló törvény reformját megbeszélje. De a miniszterelnök megtagadta az audienciát azzal a megokolással, hogy ha a városi tanács a kormánnyal érintkezésbe akar lépni, akkor bizza meg vele a *fejét*, nem pedig a helyettes elnököt.

— **Ditről Mór — versenyálló-tulajdonos.** Színész körökben bizonyára élénk érdeklődést fog kelteni az a hír, hogy a napokban lefolyt marosvásárhelyi urlovas-meetingen Ditről Mór, Biró nevű lovával két szép győzelmet aratott. Meg kell jegyeznünk,

hogy ez a turfdicsőség csak közvetve illeti a Vignaszínház kitűnő igazgatóját, mert a két díjat nem ő, hanem hasonló nevű fia nyerte meg, aki huszárhadnagy és igen bravuros lovas.

— **Katonai előléptetések.** A közös hadügy-minisztériumban, mint bennünket Bécsből értesítenek, már javában folynak az előkészítő munkálatok. A részletekből természetesen alig szivároog ki valami megbízható hír, mert a fötérjesztelt jegyzéken az utolsó pillanatban is történhetnek változások. Valószínű, hogy a tábornoki karban 8—10 altábornagyot és 20—25 vezérőrnagyot fognak kinevezni. Hadnagyoknak előléptetik mindazokat a hadapród-tiszthelyetteseket, akiket a múlt esztendőben a hadapród-iskolákból a csapatokhoz beosztottak.

— **A tüdővész ellen.** Párisban van egy társaság, amely a tüdővész ellen való védekezést tűzte ki céljául. Ez a társaság most a boulevardokon ingyen osztogatja a világkiállítás tervrajzát, amelynek hátlapján a következő szöveg olvasható:

A tüdővésznek 150.000 áldozata van évenként Franciaországban. Ez a betegség egymaga annyi embert öl meg egy évben, amennyi Toulouse városban lakik. A tüdővész több embert öl meg, mint a pestis, a kolera és minden járványos betegség összevéve! Védekezzünk a tüdővész ellen! *Legyen mindenütt köpködés!* Ez a legfontosabb. Minden gyűlésterem, munkaterem, bolt, iroda, kaszárnya, szállóbeli szoba, iskola, nézőtér stb. el legyen látva ezzel a rendkívül fontos védekezési eszközzel! Nyilvános helyeken: utcán, teremben, kocsin tartózkodjunk a köpködéstől!

A kis tervrajzom még néhány okos tanács van elmondva. A szöveg ezzel a felkiáltással végződik: „A köpködés az emberiség legnagyobb ellensége!”

— **Hogyan rendelték el az idegenek kiirtását.** Még mindig homály takarta a pekingi cunghijámennek azt a nevezetes ülést, amely elhatározta az idegenek kiirtását és a pekingi követéségek ostromát. Most a *North China Herald*ban egy magas állású kínai hivatalnok a következőképp írja le azt a június 17-iki történelmi nevezetességű tanácskozást, amikor elhatározták a pekingi követéségek ostromát:

Miután a cunghijámen összes tagjai hódolatukat fejezték ki az övezgy császárnénak és a császárnak, fölemelkedett a császárné és a következő beszédet tartotta:

— Az idegen hatalmak olyan szigorúan üldöztek és olyan durván sértettek meg bennünket, hogy tulkapasaitak nem tűrhettük tovább. A végtelenségig kell tehát ellenük küzdenünk, hogy a nagyvilág előtt megmentsük a becsületünket. Az összes mandzsu hercegek egyhangúlag elhatározták az idegenek kiirtását és én helybenhagyom az ő hazafias határozatukat.

Erre fölállt Hsu-Csing-Cseng, a volt oroszországi kínai követ és Cseng márki, az elhunyt londoni követ fia és arra kérék, a császárnét, hogy vonja vissza elhatározását. A két főszóalónak többen is pártját fogták, de azért a háborus-párt többségben volt. Ekkor a császár, aki eddig szólanul ült helyén, dühösen pattant föl és szinte kiáltozva ezeket mondta a császárnénak:

— Ha csak nekem kellene meghalnom a miatt, amit tettél és elrendeltél, akkor szívesen feladnám az életemet, hogy megmentssem Kínát attól a veszedelemtől, amit előidézel. Csakhogy sajnos, ez mitsem ér és éppen azért kérék, könyörgök, gondold meg, hogy ha a követéségeket megtámadod, azáltal millió és millió hű alattvaló életét veszélyezteted.

A császárné megvető pillantást vetett a császárra és válasza re méltatta. Még aznap megkezdtek a követéségek ostromát, Cseng márkit és Hu-Csing-Csenget pedig kivégezték.

— **Nyilatkozat.** Kaptuk a következő sorokat: Több napilapban, kapcsolatosan ama tudósítással mely a tüntető egyetemi ifjak ügyében tartott tárgyalás eredményével számolt be, köröztetésem volt közlő-téve. Erre vonatkozólag bátorítok megjegyezni, hogy én a nevezett tárgyalásra valószínűleg meg voltam ugyan idézve, az idezőnyeknek formaszorú kézbesítése azonban nem történt meg. Hogy miért azt nem tudom. Lakásomnak időközben történt megváltoztatása nem volt az oka e körülménynek, mert új lakóamat azonnal pontosan bejelenttem. Hogy mindennek dacára a rendőrség az idezőnyét nem kézbesítette, hanem köröztetésemet rendelte el, arra nézve nem találok magyarázatot. A mulasztás csakis a rendőrség részéről történhetett és ennek a ténynek kell tulajdonítanom a lapokban megjelent és rám nézve igen kellemetlen közleményt. Egyébiránt a körözés igazgatója után azonnal jelentkeztem kihallgatásra. *Lakatos A. Andor*, joghallgató.

— **Malária Dalmáciában.** Záródtól táviratozzák, hogy Dalmácia keleti részében a malária betegség lépett fel nagy mértékben. Az összes kórházak zsúfolva vannak maláriás betegekkel.

— **Mit irt Jézus Krisztus a porba?** Azt írja a *Revue des Revues* legújabb száma, hogy három strassburgi tudós, *Spiegelberger*, *Schmidt* és *Jacoby* felfedezték az ugynevezett *ötödik evangélium* kéziratát, amelyről már Szent Ipoly és Szent Epifáneus is megemlékszik. A három tanár egy papiruszköteggben két kéziratföredékre akadt, amelyek egyike Krisztus kinszenvedéseit írja le, s ez a leírás teljesen elüt az eddigiektől. A másik föredék az új testamentum egy eddig homályos részét világítja meg. Ugyanis Szent János az ő evangéliumában a házasságtörő nőről szóló fejezetben (VIII. 8—10) ezt írja:

8. És viszontag lehajolván, a földön ír vala,

9. Mikor pedig ezeket hallották volna, mivel hogy lelkiismeretek vádolja vala őket, egymás után kimenének egyenként, elkezdvén a vénektől mind az utolsóig és csak egyedül Jézus marada és az asszony középen állván.

10. Mikor pedig Jézus felegyenesítette volna magát és senkit sem látva az asszonynál egyebet, mondta néki: Asszony, hol vagynak azok a te vádolód? senki nem kárhoztat-e téged?

Hogy minő szókat irhatott akkor Jézus a porba, mi volt a tartalmuk, amelytől a farizeusok úgy megijedtek, azt eddig hiába találgatták. Az utjonnan felfedezett papirusz erről is felvilágosítást ad. Jézus írásának a papirusz szerint ez volt a szövege:

Ebdad megülte barátját Modart a pusztában. Horan csalással szöktette meg Bunan feleségét. Arvet feleségét kényszerítették, hogy adja át helyét Munannak.

A vádaskodó farizeusok ezektől a szököttől ijedtek meg annyira, hogy otthagyták a házasságtörő nőt s nem követelték tovább megbüntetését.

— **Önkéntesek vizsgálja.** A budapesti 32-ik, Mária Terézia háziezred ezidei önkéntesei most vizsgáltnak. A bizottság előtt, amely hétfőn ült össze, százhatvan önkéntes vizsgázik. Az első napokor *Zankl* Reszó ezredes elnököl a vizsgálatokon, amelyeket azonban tegnap óta *Potiurek* tábornok vezet. Az elméleti vizsgákat holnap fejezik be s hétfőn és kedden lesznek a gyakorlati vizsgálatok. Akik jó eredménnyel feleltek, azokat őrmesterekké nevezik ki. Karácsonykor következnek a tiszthelyettesi, illetőleg tartalékos tiszti kinevezések. A kiszolgált önkénteseket a jövő évi szabadságúlják, míg a tavasszal besorozott új önkéntesek október 1-jén kötelesek bevonulni.

— **A temető hiánál.** Olyan hírt hozott ma Boroszlóbból a táviró, amely ha igaz, megborzon-gatja az embert és az állatias elvadulás szomorú képét mutatja. A távirat szerint a pzeri zsidó temetőben tíz halott emlékkövét szétrombolták az antisemiták és egy gyermek holttelét kiásták a földből. Pzer város a konizsi kerületben van, ahol az antisemiták valóságos forradalmat szítanak. A gonosztevéket elfogták. Az elfogottak száma kilene, valamennyien fiatal suhancok. Remélhetőleg egyszer s mindenkorra elveszik kedvüket az ilyen gyalázatos vandalizmustól.

— **Az ógyallai obszervatórium.** Szeptember 30-ikán avatja föl maga *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter a m. kir. országos meteorológiai intézet ógyallai obszervatóriumát. Az ünnepély programja a következő:

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter szeptember 30-ikán délelőtt 11 óra 30 perckor érkezik Ógyallára. Az igazgató házból déli 12 órakor a vendégekkel átmege az új obszervatóriumba, hol a miniszter a diszülést megvitja. Erre az intézet igazgatója rövid beszédben megköszöni a magyar törvényhozásnak és a kormánynak a tudományak szánt ez obszervatórium létesítését, mire a miniszter átadja az obszervatóriumot az intézet igazgatójának. Majd az intézet igazgatója átadja az 1899. évben alkalmazott kalkulatoroknak a díjtalan II-od osztályú asszistensekké történt előléptetésükről szóló miniszteri kinevezéseket. *Róna* Zsigmond aligazgató esketi fel azután az utjonnan kinevezett asszistenseket. Miután bejárják az új obszervatórium helyiségeit és megtekintik az obszervatórium új kertjében elhelyezett műszereket, az igazgató a megjelenteket 2 órakor vendüglő fogadja ebédre házában. Délután 4 órakor megtekintik a vendégek az új földmágnességi obszervatóriumot, majd a m. kir. meteorológiai országos intézet házi csillagvizsgálóját: az abszolut földmágnességi elemek meghatározására szolgáló pavillont és a régi műszereket.

— **André üzenete.** Norvégijában nemrégén megtalálták Andrénak, a vakmerő léghajósának egy bójáját, amelyet egy két nappal a főlzáslás után dobott le a léghajóból. Mint *Stokholmból* jelentik, a tudományos akadémiában tegnap bontották föl a bóját, amelyben benne volt *André*nek az új üzenete, hogy semmi baj sincs a léghajón és hogy vigan rúpülnék észak felé. Az írás kétségtelenül *André* írása, de lehet, hogy néhány szót *Strindberg* irt le. A bója különben jó állapotban van, a fedője erősen rá volt csavarva és a fedők érodrótok voltak, amelyek eredetileg kis zászolt tartottak; a zászol azonban elűnt. A veszedelmes utján szerencsésenül járt kutatóknak ezt az üzenetét is elteszik e vállalkozás többi emlékei közé a muzeumba.

— **Az öreg Gönci fogfájása.** Ugy rendelkezte a belügyminiszter, hogy ezután egy fogért két korona dukál a doktornak, minden további fogért egy korona. Ez a rendelet mindjárt az első napon megtermette a maga humorát.

Az öreg Gönci beállított a fogorvoshoz.

— Nos? kérdezte a doktor.

— Hm. Hát a fogam. Ot nap óta bizsereg, mintha piócéák szívnák. Aludni sem tudok tőle, könyörgöm.

— No majd kivesszük öreg — biztatta a doktor. Csak üljön ide ebbe a székbe.

Az öreg Gönci forgatta a kalapját s csak halgatott egy darabig.

— Nos? kérdezte a doktor.

— Hát az iránt követem meg tekintetes uramat, ha meg nem sérteném, hogy mennyiért tetszik kihuzni?

— Mennyiért? Hát egy pengőért kihuzom.

— Elhiszem, — dörmögte az öreg, — azért ugyan kihuzhatja ám.

— Drága?

— Hogy drága-e? Persze, hogy drága.

— Hja, batátom, — vizsgálja a doktor, — majd az új rendelet szerint olcsóbb lesz.

— Olcsóbb, ugy-e? Aztán, hogy mint lesz akkor, ha olcsóbb lesz?

— Ugy, hogy az első fogért két korona jár, a többiért csak egy korona.

— Ugy-e, no, — mondja örvendezve az öreg Gönci. — Lám, mondom, hogy drágán számítja a tekintetes ur.

— No csak, öreg, üljön le, hisz olyan dagadt a képe, mint a dob.

Az öreg Gönci egyre forgatja a kalapját, aztán nagy komolyan mondja:

— De hiszen tekintetes uram, megvárom én, míg a többibe is bele áll a fájás, — ugy olcsóbb lesz.

— **Veszekedő háremek.** A szultán jubileumán általában feltűnt, hogy az egyiptomi kedive nem vett tudomást a jubileumról és nem is jelent meg Konstantinápolyban. A külöldi lapok többféleképpen kommentálták azt, hogy Abbas egyiptomi kedive hiányzott a konstantinápolyi jubileumi ünnepségről. Részben etiketbéli nehézségeknél, részben az angol diplomácia intrikáinak tulajdonították a dolgot. Valósággal azonban a főök egyéb volt. A kedive anyja és felesége évek óta a Boszporus partján töltötték a nyarat, Bobek mellett levő palotájában. A két fejedelmiasszony, kikhez a hárem és a rokonság számos hölgye csatlakozott, rendkívül hozzájárul a Boszporus nyári szezonjának élénkítéséhez. Ugy látszik azonban, hogy az egyiptomi háremet a konstantinápolyi hárem az utóbbi időben nem részesítette valami különösen jó bánásmódban, amiben bizonyára főrése volt a féltékenységnél is, mert az egyiptomi hölgyek, noha fátyolosan jártak, általában szabadabban mozogtak a török hölgyeknél. Ezzel az egyiptomi hárem sokkal nagyobb fölénst okozott, mintsem a féltékeny császári háremnek kedves volt. A következménye ennek sok apró bosszantás volt, amelyek különösen a kedive nejét érték naponkénti sétakocsizása alkalmával. Ez fölülte utarta és bosszantotta a fejedelmeket és a mult esztendőben elhatározták, hogy mivel Kairóban és környékén lehetetlen nyaralni, Konstantinápoly helyett Rhodos szigetére mennek. Konstantinápolyban azonban fölülte zokon vették, hogy az egyiptomi hárem hiünné vált régi szokásához. Azonnal táviratoztak *Abdén* basának, a szigetek kormányzójának, hogy vegye rá a kedivénét, jöjjen ismét Konstantinápolyba nyaralni. Ez nem segített, mire rendeletet küldtek, hogy az egyiptomi hárem azonnal hagyja el a szigetet. A hölgyek persze rendkívül főláborodtak ezen a rendszabályn, de bár *Muktár* basa, az egyiptomi császári biztos, három táviratot is küldött a Yildiz-kioszkba, annak érdekében, hogy a rendeletet vonják vissza, a kedive családja negyvennyolc óra múlva kénytelen volt távozni a szigetről. Ez az esemény főoka Abbas basa kedive érthető haragjának.

— **Választások az állatorvosi főliskolában.** A budapesti állatorvosi főliskola ifjúságának köre a tavalyi elnököt *Hörváth Józsefet* választotta meg egyhangulag elnöknek. A választások különben a legnagyobb rendben, minden legkisebb zavargás nélkül folytak le. A leendő elnök teljes egyértelműséggel *Reimer Ferencot*, főlítárnak *Kolonis Bélát*, főlgyőzőnek *Puskás Ferencot*, főlépítárnoknak *Vajda Jenőt*, főlkönyvtárosnak *Baldás Károlyt*, ellenőrnek *Gross Gézát*, altitárnak *Fischer Edét*, algyőzőnek *Szendé Károlyt*, alkönyvtárosnak *Ringer Dezsőt*, háznagyoknak *Belthó Józsefet* és *Hallerbach Jánost* választották meg. Azonkívül még mind a négy éviolyamból két-két választmányi tagot választottak.

— **Harosa-történet.** A halak közül a legtöbb történetet a harosakkal történt meg. A harosa képviselő a humort a halak között. Most *Szentesen* eseti meg egy kedves történet, amelynek az egyik fől szereplője megint a harosa. *Nagy Mihály* halász ugyanis egy rengeteg nagy harosát fogott a Tiszában. A hal annyira nagy volt, hogy *Nagy Mihály*ban felébredt az üzleti szellem. Elhatározta, hogy a halat leviszi Szegedre, ahol jobb áron ad tul rajta, mint *Szentesen*.

Jó ideig törte a fejét, lecipelje-e a halat Szegedre, vagy agyonrázassa egy szekéren. De a harosa ötleteket is ad. *Nagy Mihály* jól körülkötözte zsinaggal a halat, az egyik zsinagot meg hosszúra eresztette és bedobta a halat a Tiszába. Jó maga pedig ladikba ült és úgy huzta maga után a harosát Szegedig. Nem is rossz reformja ez a halszállításnak. Csak igaz legyen ez a harosátörénet is, mint a többi...

— **A Parnell-legenda.** Az irek nem tudják elhinni, hogy hatalmas vezérük, *Kossuth Lajos*uk: *Parnell* csakugyan meghalt. Egy legenda arról mesél, hogy abban a koporsóban, amelyet a gyászoló irek a temetőbe kísértek, csak egy bábu volt, míg az igazi *Parnell*, miután szép szakállát levette, pápnak öltözve résztvevett a saját temetésén. Legbizalmasabb emberei tudtak a titokról és ezért arenk a temetés szerzetése alatt egyáltalán nem volt szomorú. Ez a *Parnell*-mese gyorsan elterjedt és az ir nacionalisták vezetői nem is bánták, ha az egyszerű nép elhitte ezt a mendemondát, mert az e fajta mese gyakran erőssége a párt-nak, amely a népet magának akarja meghódítani. Az *eltűnt Parnell*, a mese szerint, csak jobb napokra vár, hogy terevít az elnyomó angolok ellen megvalósítsa. Az a rokonszerzés, amelyet az irek a dél-afrikai háboru kezdetén a boerok iránt tanúsítottak, azt a hitet terjesztette el, hogy *Parnell* most váltja be tíz év előtt adott ígérését és a boerokkal az angolok ellen harcol. Tegnapp megirtuk, hogy *De Wett* tábornokban vélték *Parnell*-t, mások meg azon erősködnek, hogy *Parnell Olivier* tábornok neve alatt harcol Transvaalban. És egyre szövik tovább a legendát az angolokat halálósan gyűlölő *Parnell*-ról, aki valójában régóta porladozik a temetőben.

— **A családapa.** Szeged mellett a csendőrök elfogtak egy cigányt. A husz éves *Csuror Péter* avval szolgált rá erre a tisztességre, hogy nem jelent meg a sorozáson. A fekete legény szomorúan bandukolt a csendőrök előtt, míg végre vallahóra fogták.

— Miért horgaszod úgy le a fejedet?

— Hát kérem — mondta *Csuror Péter*, — hogyne horgasztanám, mikor olyan szomorú vagyok.

— De hát miért vagy szomorú?

— Miért? Hát azért, mert megszökött a feleségem.

— Megszökött ám az eszed! Gyerek vagy te még ahhoz.

— Gyerek? Hiszen már a második feleségem szökött meg.

— Majd lesz harmadik is — biztatta a jószívű csendőr a gyereket.

— Lehet. De mit csinálnak addig a gyerekeim.

— Hát neked gyereked is van már?

— Van: négy van.

— Hazudsz, te cigány, hisz mindössze husz éves vagy. Nem futja az időből.

— Nem? — mondta a cigány haragosan — tizennégy éves sem voltam egészen, mikor már megvolt az első.

— **A kaland vége.** Juliusban hat székegy fiatal ember és két hölgy utnak indult Transvaal felé. A társaság minden tagjának százötven frank volt a zsebében, amelylyel *Port Said*ig pompásan el is jutottak. Ott azonban elfogyott a pénzüik s azonkívül gyuanu alá vették őket, hogy pestis-betegek. Azonnal vesztegár alá tették a társaságot s talán ma is ott üldögélnének *Port Said*ban, ha az *Imperator* nevű osztrák gőzös kapitánya meg nem könyörül rajtuk. A kapitány fölvette őket hajójára s *Bombayon* keresztül Transvaalba akarta szállítani. Jó szándéka nem sikerült ugyan, de a véletlen mégis megkönnyöri a kalandvágyú társaságon. A messe idegenben ugyanis összeakadtak *Hirsch Istvánnal*, egy odavetődött magyar fiuval, aki annak idején *Inger Szolimán* expediciójában is résztvevett és most a *bombayi Tellery S. J.* milliomas nagykereskedő cég alkalmazottja. Ez pártfogásába vette megszorult honfitársait és beajánlotta őket főnökénél. *Tellerynek* megessét rajtuk a szíve és azszalos műhelyt rendezett be számukra, ahol most megelégedetten dolgoznak s alig győzik a megrendeléseket. Csak egy tért vissza közülük: *Darvas Ferenc*, aki kocsikövés s akinek ott nem akadt munkája. A becstületes székegy fu most itt van Budapesten és munkát keres. A Munkás-utca kilencedik száma alatt lakik.

— **Halalozás.** *Bekics Gusztáv* országgyűlési képviselőt súlyos csapás érte. Nővére *Lujza*, *Hörváth Ernő* sádsi ügyvéd neje hosszas szenvedés után meghalt.

Kolozsvárról táviratozták: *Stojasavlevic* tábornok, dandár-parancsnok temetése ma délután nagy részvétellel történt. A temetésen résztvevtek *Probst* hadtestparancsnok, *Weyrich Gyula*, a 31. dandár parancsnoka *Brassóból*, *Hans Ougó*, a 32. dandár parancsnoka *Nagyzebenből*, továbbá a *Besterlen* állomásozó 63. ezred tisztikarából *Neudek* ezredes vezetésével a tisztikar küldöttsége. A menetet *Pap Béla* tábornok nyitotta meg. A gyászkiáltást két százládaj gyalogságból és egy ütég tüzérsgéből állt. A temetésen a polgári hatóságok fejei is résztvevtek.

— **A Deák-Sváb párbaj.** A tegnapi párbajban megsebesült *Scheub* Rezső tul van a veszedelmen. A láza megszűnt. Az orvosok remélik, hogy két hét alatt felgyógyul.

— **Fogylok a domban.** A kőmi domban különös kalandja volt egy háromtagu külöldi társaságnak, amely a templomot megtekintette. Eppen a harangtoronyban voltak, mikor észrevették, hogy az ajtót rájuk zárták és a toronyból le nem mehetnek. Hiába ittegettek zsebkendővel a járőkelőknek, senki sem vette észre őket. Több órai hasztalan várakozás után a társaság egyik tagja egy körtét kivált, cédulát dugott bele, melyen elmondta a helyzetet s a körtét a magasságból ledobta a dóm-térre. Ennek megvolt az eredménye. Egy kocsis észrevette a bombaként szétpattanó körtét, fölvette a földről a cédulát és közölte tartalmát a közel őrtálló rendőrrel. A lojgolyokat azután csakhamar kiszabadították.

— **Görög kincsek.** *Athénből* írják, hogy vízvezeték csövek elhelyezése közben bádogedényre akadtak a munkások a föld alatt. Az edényekben 35.000 drachma értékű angol és francia aranypéz volt. Egy háztulajdonos, aki véletlenül jelen volt a kinos megtalálásánál, az edényhez rohant és megtöltötte zsebeit arannyal. Erre a munkások is megrohanták az edényt és egy-egy aranyéret elkezeredett harc támadt, úgy, hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie. A talált pénz valószínűleg az a rablóbanda rejtette el, amely 1852-ben egy gazdag maharakereskedőt meggyilkolt és kirabolt. A rablókat akkor lefejezték, de zsákmányukat csak most találták meg.

— **Katonás ítélet.** A budai hadbírósga a minap hirdette ki az ítéletet két szekerész önkéntes ügyében, akik *Ujhelyi* huszárlőhadnagyot nyilvános helyen inzultálták és igazolásra szólították föl. *Ujhelyi* az eset alkalmával szabadságon volt s mikor az Angol királynő szállóban a főhadnagy igazolta magát, a szálló személynete előtt a két mámoros önkéntest arul ütötte. Másnap párviald volt a főhadnagy és a két önkéntes között. A hadbírósga azonban nem tartotta befejezettnek a dolgot, hanem szigorú ítéletet hozott a két önkéntes ellen. Egyenként harmincöt napi szigorú fogságra, a tizedesrang és tisztirang elvesztésére és két-két évi pótszolgálatra ítélte. Elég katonás ítélet, talán nagyon is katonás!

— **Sükasztó ellenőr.** A Csikvári-féle dráma epilogusa címen a napilapok hosszabb-rövidebb cikkekben foglalkoznak a Magyar Államvasutak jobbparti üzletvezetőségének számfeljeltségében előfordult visszaélésekkel. A Magyar Államvasutak igazgatósága ez ügyre nézve a következő helyreigazítás közlését kéri tőlünk:

Tény az, hogy a két hónappal ezelőtt öngyilkossá lett *Csikvári Antal* ellenőr, aki a duna jobbparti üzletvezetőség számfeljeltségi csoportjának vezetésével volt megbízva, több rendbeli szabálytalanságot és visszaélést követett el a fizetési előlegeknek folyósítása körül. Az is megélel a valóságnak, hogy az elkövetett visszaélésekben néhány alsóbb rangú alkalmazottnak részessége is kiderült. Azonban egyáltalán nem felel meg a tényeknek, hogy az egyes alkalmazottak által jogtalanul felvett összeg 3—4000 forintot tenne ki és hogy *Csikvári Antal* összesen körülbelül 140.000 koronát utalványoztatott volna ki hamis adatok alapján, amennyiben a szabálytalanul kiutalványozott összegek mindössze a 4000 forintot sem érik el s ennek az összegnek is nagyobb részét már megtérítették, többi része pedig a hibás közegeknek töröltül előirátott. Nem felel meg továbbá a valóságnak, hogy az elkövetett visszaélésekben főhivatalnokoknak is részük volna. A vétkes közegek ellen természetesen a legnagyobb szigorral járunk tul.

Ami pedig e közleményekbe indokolatlanul belekevert *Csikvári Jákó* főfelügyelőt illeti, a közleményből csak annyit igaz, hogy a nevezett az öngyilkosnak bátyja, egyébként a szóban főlőg visszaélésekből távol áll s nem is a jobbparti üzletvezetőségé, hanem az igazgatóság központjában szolgált, szabadságon nincs s őt *Neugebauer* egyáltalán nem helyettesítette, de nem is helyettesíthette, mert *Neugebauer Győző*, aki időközben miniszteri tanácsos és a pénzügyi főlisztály igazgatójává nevezetett ki, *Csikvári* főfelügyelőnek feljebbvalója volt amennyiben legutóbbi kinevezetését megelőzőleg is már a pénzügyi főlisztályban mint helyettes igazgató a főlisztályt vezelte.

— **Öngyilkos hadnagy.** *Aradról* táviratozták, hogy *Nagelholz* Árpád az otáni házezred fiatal hadnagya ma reggel agyonlötöte magát. A tehetséges fiatal katonát állítólag szorult anyagi viszonyai kergették a halálba.

— **Eltűnt akadémiai hallgató.** *Jakubovics József* budapesti születésű 21 éves diák, aki a kereskedelmi akadémia keleti tanolyamának hallgatója, szülőknek a *Naphegy-utca* 33. száma alatt levő lakásáról eltűnt. Egyik rokona találkozott vele az újpesti villamos kocsi egyikén, akinek aztán könnyező szemekkel nyakába borult, az iraitat átadta s kijelentette, hogy agyonlötöte magát. Rokona vizagszalmu kezdte, de ő leugrott a kocsirol s távozott. Azóta nyoma veszett, de ma este visszatért a szülői házba.

— **Tanitók korenbankja.** A magyar tanitók kaszinója elhatározta, hogy a bécsi tanitók koronabankjának mintájára kölcsön- és takarékszövetkezetet állít. A bank tölkealapja máris biztosítva van s így a fővárosi tanitók anyagi megerősödéséhez egy újabb lépéssel állunk közelebb.

— **A lopott láda.** A napokban az éjjeli szürkületben egy rendőr a Wahrman-utcában egy embert fogott el, aki a hátán egy nagy ládát cipelt. Minthogy nem tudta igazolni magát, a rendőr bevitte az V. ker. kapitányságra. Eleint az azt mondta a rendőrnek, hogy szálló nton szerezte a ládát, de később bevallotta, hogy bünsön uton szerezte a ládát, amelyben tápliszt volt becsomagolva. Hogy honnan került a birtokába, nem árulta el. Az illető *Huston* István 36 éves csavargó, aki most a börtönben ül. A láda *T. S. 5585* jelzésű és tulajdonosa átveheti a főkapitányság 71. számú szobájában.

— **Bejtélyes halott.** Erosiben a napokban egy elegánsan öltözött férfi holttestét fogták ki a Dunából. A holttest ruháinak zsebeiben podgyászcedulákat találtak, amelyeket a rendőrség ma kiváltott. A börtönben igen sok fehérnemű volt, amelyekbe *J. L.* betűk vannak hímelve. Van a holmi között ezüsttel vert hajkefe *M. K.* betűkkel, továbbá ruhaneműk. A rendőrség egyebet nem tudott eddig megállapítani, mint hogy az illető bécsi ember.

— **Hirtelen halál.** *V. Jambrik* Lajosné napszámossá tegnap este a Vandár-utcában hirtelen összeesett és meghalt. Holttestét az orvostani intézetbe szállították.

— **Öngyilkos kertész.** *Salkovszky* András vörösegyszázi születésű 52 éves kertész ma délután a Budakeszi-ut 37. szám alatt levő lakásán föbe lőtte magát és azonnal meghalt. Holttestét a rendőrség beszállította a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásán *tízezer koronát* nyert 74941 30772. *öt ezer koronát* 81799 75857 70999 32200, *kétezer koronát* 79603 52960 50921 6401 71602 91437 22657 88688 68389 91218 64333 49429 39789 83927 56502 23278 29639 9147 46096 3693 33171 8538 71100 7761 92297 41839 87033 91717 6914 63344 91585 21201 86793 40693, *ezer koronát* 83347 87407 2009 9521 15613 97182 4330 41513 33392 31766 51564 16406 20154 81972 60139 99016 4342 2583 52211 69977 3922 99787 45943 77933 22132 35849 21909 19881 19427 63512 81918 7110 1118 30162 22916 52373 4293 82261 1749 30317 41553 88674, *ötszáz koronát* 40-34 600 75956 17294 55041 25939 56536 80980 18564 59632 6212 47506 44489 42026 4185 18950 92559 23599 70258 210 35617 20100 9546 48270 2887 26325 17622 99211 58377 55782 24682 71169 29585 38006 80887 26570 5299 54389 30249 51480 70796 60999 93998 76139 169 72520 11544 16419 12759 42572 13438 90738 41478 58960 59722 65694 84205 23132 89868 49498 89593 74886 91449 20565 96884 20065 10577 21237 9799 63965 39662 73918 6525 25725 95701 82584 22150 82204 50863 5404 33560 18604 82104 47775 1297 76736 99999 17738 61611 26817 71455 95277 95327 63324.

Ajánljuk az osztálysorsjegy-vásárlóknak *Lukács* Vilmos bankházát, (Budapest, V., Föld-utca 10. szám.)

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

Az orvosok díjai.

Budapest, szeptember 21.

A magyarországi orvosok bizonyára örömmel olvassák a belügyminiszter legújabb rendeletét, amelyben az orvosi látogatások díjait állapítja meg. Az orvosi pálya sok töviséért eddig nagyon kevés anyagi elismerést nyújtott a közönség s sehol a világon nem találkozott annyi gonddal, kicsinyléssel, ellenségeskedéssel az orvos, mint nálunk. Az orvosi díjazás kérdése mögött ennek a karnak szomorú története van elrejtve s megdöbbentő kultúrkép volna az, ha valaki a vidéki orvos életéből egy-egy fejezetet adna az olvasó elé. Nemesak a közönség ellen, hanem gyakran a kartársak ellen is küzdenie kellett a magyar orvosnak, mert az a sovány kenyér is, amelyet a legfelelősségterhesebb szolgálatért adtak, nagyon irigyelt volt.

Talán ez a díjazás véget vet ezeknek az ádátlan állapotoknak.

A miniszter megállapította díjak minimális díjak s ezeknél kevesebbet a bíróság peres esetben nem ítélt meg. A díjtételekben a rendelet négy fokozatot állapított meg, még pedig az országos közegészségügyi tanácsal és az orvosi egyesülettel egyetértve. A díjtételeket a miniszter bekielent valamennyi törvényhatóságnak s fölkhívta őket, hogy állapodjanak meg az orvosi szakkörökkel arra nézve, hogy az egyes városok és községek melyik fokozatba tartoznak, megállapodásokról aztán tegyenek jelentést.

A díjtáblázatot általános szabályzat előzi meg, mely így szól:

Ha az orvos a betegétől két kilométernél távolabb lakik, joga van felszámítani a fuvarköltséget.

Ha a beteg megy az orvos lakására, az első rendelésért, az első fokozatba tartozó városokban 4 koronát, a másodikban 3, a harmadikban 2 s a negyedikben 1 koronát kell fizetnie, a további rendelésért 3—2—150 koronát s a negyedik fokozatban 50 fillért.

Azokért az orvosi látogatásokért, amelyek operációval vannak összekötve, az orvosi látogatás díját csak akkor számíthatja föl az orvos, ha az operáció külön díja 20 koronánál kisebb.

Egy napon két látogatásnál többet csak akkor számíthat föl az orvos, ha igazolni tudja, hogy a beteg hozzátartozóinak a kívánságára volt kétszernél többször a betegnél. Ha egy lakásban több beteg van, az orvos egy betegért az egész díjat, a többiért a fél díjat számíthatja fel. A műtétek egyes mozzanatait külön műtéteknek felszámítani nem lehet. Ha harmónapnál tovább tart a kezelés, az orvosi látogatás díját a gyógykezelés tartamához arányítva, felére le lehet szállítani.

A miniszter a díjakat a következőkben állapította meg: (a díjak négy fokozatra vannak megállapítva.)

	korona			
egy látogatás nappal	6	4	3	2
egy látogatás éjjel	8	6	4	3
félnapra	20	15	12	10
félnapon túl minden óra	2	1.50	1.20	1
fél éjlelre	30	20	15	12
ezentul minden óra	3	2	1.50	1.20
orvosi tanácskozás nappal	20	15	12	10
orvosi tanácskozás éjjel	30	20	16	14

A kezelő vagy házi orvosnak az orvosi tanácskozáson a rendes díj kétszerese jár.

	korona
Kórtani vizsgálat mindenütt	5—25
Elmebeteg vizsgálat mindenütt	20—50
Kimerítő kórtörténet mindenütt	10—30

Munkaképtelenségről szóló bizonyítványért mindenütt négy koronát kell fizetni.

A szabályzat ezenkívül részletesen megállapítja minden egyes műtétnél, a szülésnél való segítségnek, a szemészeti műtéteknek díjait.

A részletes tarifa a fogműtétekről járó díjakat a következőképpen állapítja meg:

A fogműtéteknél csak két és három kategóriába oszlanak a városok, mert a második fokozatba tartozó helyeken éppen annyit kell fizetni az orvosnak, mint az első fokozatukban s a harmadikban ugyanannyit, mint a negyedikben.

Egy foghúzás 4 korona és 2 korona, minden további fog kihúzásáért 2 koronát és 1 koronát kell fizetni. Egy fogtömés cementtel nagyság szerint 6—15 és 4—10 korona, aranyval 12—30 és 8—20 korona, egy műfog 6 és 4 korona, egy fogszor 20, 15 és 10 korona, mind a két fogszor 30, 20 és 15 korona.

Rapszódia

az őszi szezonról.

I.

Tény, hogy a sárga lombból

Az őszi szellője fű;

Elfog ez alkalomból

A mélabú,

Habár jelenleg nincs okom,

Hogy bármit is vegyek zokni! . . .

— — — — —

A tarlott réten lejtének

Az őszi villik;

Az emberek keserűnek. —

Ez illik.

II.

De ilyen őszi, mint ez az ősziünk,

Tulajdonképp még soh'se volt:

Az aszfalt, kérem, nappal oldad,

Ejjelel meg izzón süt a hold.

— — — — —

És méltán kérdi komoly ember,

Ki fontos dolgon nem mulat:

Hogy jogosult-e még ilyenkor

A rendes őszi hangulat?!

III.

Valóban nem oszadóm,

Ha most zavarba jössz, —

Azonban úgy találom,

Hogy mégis itt az őszi!

— — — — —

Nekem, neki, kedvednek

Knigge, a nevelő

Most lelki étiketnek

Borongást írt elő!

IV.

Szétnézek a dombról: nagy nyugalom!

A sárga falomból halk fuvalom

Csak néha szakaszt le egy-egy levelet, —

Jó volna lehullni, kimulni veled!

— — — — —

Feledni, hogy éltam a föld kerekén,

Hogy égve reméltem én, dőre legény!

De éltet a régi tapasztalatom,

Hogy más kikeletkor a hangulatom!

Manőver-históriák.

Budapest, szeptember 21.

Ilyenkor, hadgyakorlatok idején, temérdek manőver-história forog közzé az ezredparancsnokokról, tábornokokról, akik uralkodó hercegek fiaival koccantak össze s ezért aztán vagy „beteg jelentenek“, vagy „hosszabb szabadságot“ kapnak; századosokról, akik az előző napon tett utak fáradsámaiktól kimerülve, elalusszák az indulás óráját; ezredesekről, akik a hadgyakorlatok eredményeinek megbeszélésekor összehozzalkoznak nagyhatalmu generálisokkal.

A nagyarádi „eset“, amely állítólag a branzai herceg és az ott állomásozó gyalogezred parancsnoka között történt, hamarosan megáfolták felső helyről.

Nemskóra azután bejárta az osztrák lapokat a *budapesti* összekocanás históriája. Tövirül-hegyire megírták az újságok, hogy Budweisban parádé alkalmával *Regenspurky* vezérőrnagy nem valami hízegző módon nyilatkozott a törzstisztek előtt herceg *Windischgrätz* főhadnagynak lovaglásáról, aki egy ulánus csapatot vezetett. Erre aztán a herceg kérdőre vonta a tábornokot, ez gorbombán válaszolt s a vége az lett a dolognak, hogy a többi tisztnek kellett közbelépnie, mert különben tettlegesség lett volna a szóváltásból.

Ezt a manőver-történetkét is utólré az ilyen históriák rendes sorsa: megáfolták. A vezérőrnagy a bécsi lapokban kijelenti, hogy: Először: nem nyilatkozott rosszalással a herceg felől. Másodsor: A főhadnagyt őt nem vonta kérdőre. Harmadsor: A tisztetek nem léptek közbe. Negyedsor: Eszeágában sincs hosszabb szabadságot kérni.

Az alább következő két históriát eddigéig nem áfolták meg, de nem lehetetlen, hogy néhány nap múlva megjön rájuk a demencia. Minden eshetőségre mindjárt előreboasztjuk, hogy az egyikért a *müncheni*, a másikért a *berlini* lapok felelősek.

I.

Hadtestparancsnok és ezredes.

Luzern környékén történt. Az egyik gyalogezrednek az volt az utasítása, hogy hajnali 3 órakor szállja meg a körültekív magaslatokat. Az előőrsek egész éjjel künn maradtak. A hadtestparancsnok, aki nem tudott aludni a szállásán, a neki szokatlan ágyban, már jóval hajnalpirkadás előtt künn lovagolt a gyakorlatra kijelölt szintre. Mikor elérkezett az indulás ideje, elébe nyargalt a gyalogezrednek, amelynek a magaslatokat kellett volna megszállania. Egészen a falu végéig lovagolt, de nem találkozott a csapatokkal. Rosszat sejtve, bement a falu főutcájára. Már messziről látta, hogy az ezred a templom felől elterülő térségen fel van állítva. A katonaság egyverber áll, tiszteleg, a rangban idősebb alezredes elébe vágat és jelenti:

— Kegyelmes uramnak jelentem alásan, kétezer-háromszáznegyvennégy ember!

— *Köszönöm, — felel a hadtestparancsnok. —*

A legénység pihenjen! Hol az ezredparancsnok?

Az alezredes hűledezett, ötölt-hatolt.

— Hol a szállása? kérdezte a tábornok.

— A paplakban, kegyelmes uram! volt a válasz.

A hadtestparancsnok se szól, se beszél, egyenesen oda lovagol. A pitarban rákiált egy celedre:

— Hol az ezredes ur?

— Talán még alszik, felelt a szolgáló.

A hadtestparancsnok leszállt a lóról és kooogott az ajtón:

— Ezredes ur, nyissa ki az ajtót! szolt kedélyesen.

A következő pillanatban előtte állott az ezredparancsnok, éppenséggel nem olyan öltözetben, ahogy az arcvonal előtt kell megjelenni.

— Kegyelmes uram, elaludtam! mentegetőzött az ezredes.

— Csak jó reggelt akartam kívánni! felelt kurtán a hadtestparancsnok, azzal sarkon fordult.

—

Az ezredes most mindennap várja a nyugdíjazást.

II.

A „fogságba jutott“ herceg.

A bajorországi hadgyakorlatok *Rupprecht* herceg a második gyalogezredet vezet. Utázközben szembe került a 16. gyalogezreddel, amelynek parancsnoka, *Walther* ezredes, olyan pompásan manőverozott, hogy végre is egészen bekerítette a herceg ezredét és ennek meg kellett magát adnia. A gyakorlatot a parancsnokló tábornok, *Könitz* altábornagy nyomban lefuvatta és megbeszélésere hivatta össze a törzstiszteket.

Az altábornagy, aki az udvarnál persona gratissima, a herceg pártjára állott és mindenképpen úgy iparkodott feltüntetni a dolgokat, mintha *Rupprecht* her-

eeg szabályosan manövrizott volna és *Walther* ezre-
des követte volna el a hibákat.

Erre *Walther* ezredes is szót akart emelni, hogy
kifejtse az ő ezredének mozdulatait és eljárásának
okait, de *Könitz* altábornagy rávált: —
— *Ezredes ur, most én beszélek!*

A *Wörstisztek* elsőpövedve állottak ott, mereven,
mint a övek, azonban *Walther* ezredes szalutált, meg-
sarkantyuzta lovát és elvágatott. Még aznap „beteg
jelentet.”

Az eset híre hamarosan elterjedt a tisztikar kö-
rben és általános felűntést keltett.

Walther ezredes fia annak a *Walther* tábornok-
nak, aki *Bazeilles* ellen az ostromot vezette, a német-
irancia háboruban mint fiatal tiszt ő maga is harcolt,
egyike a bajor tisztikar legképzettebb és legkedveltebb
tagjainak. Eppen most lett volna rajta az előléptetés
sora tábornokká és dandárparancsnokká.

Éjszaka jelenti egy távirat *Münchenből*:

Hivatalosan megcáfolták azokat a közle-
ményeket, amelyek arról szólnak, hogy *Wal-
ther* ezredes összeszólalkozott *Könitz* altábornagy-
gyal. A cáfolat csak annyit mond, hogy *Walther*
ezredes nem is vett részt azokban a
gyakorlatokban, amikor ezrede *Rupprecht* herceg
ezredével került szembe, mert *Walther*
ezredes már napokkal ezelőtt szabadságot
kapott egészségi okokból.

Szóval *Rupprecht* herceg csakugyan kudarcot
vállott, de a 16. gyalogezredet, amely az ő csapatait
bekerítette, nem *Walther* ezredes vezette, nem is ő
volt, aki összeszólalkozott a parancsnoklő tábornokkal.
Ez tünik ki a hivatalos cáfolatból.

FŐVÁROS.

(*) **A korrepetíció.** Az iskolaszékek megtették elő-
terjesztésüket az elemi-iskolákban szokásos *ismétlő-
oktatás* (korrepetíció) tárgyában. Véleményük az, hogy
a korrepetíciót önn kell tartani, de az iskolaigazgatók
ellenőrzése mellett s úgy, hogy az illető tanító köteles
legyen őt fizető tanuló után egy-egy szegényebbet
ingyenesen tanítani. Ehhez a javaslatához ma a közok-
tatásügyi bizottság hozzájárult, de azzal a hozzátétellel,
hogy az ismétlő oktatásnak nem szabad a rendes ta-
nítás menetét akadályoznia. A bizottság ebben a javas-
latában főleg *Veredy* Károly budapesti kir. tanfelügyelő-
nek azt a nézetét méltányolta, amely szerint, amíg
nem lesz lehetséges az előkészítő osztályok létesítése,
addig az ismétlő oktatásra szükség lesz.

(*) **Az akaratos szerbek.** A főváros már három
esztendeje évi 1000 koronát juttat szubvencióképp a
budapesti szerb egyházközösségnek, csak azt kötötte ki és
igen helyesen, hogy a hitközség a vallásoktatást magyar
nyelven végeztesse. A szerbek hálaosan fogadták a
főváros áldozatkészségét és respektálták mindenkor a
főváros kikötését. Nemrég azonban azzal álltak elő,
hogy a feltételeknek nem felelhetnek meg, mert a szerb
egyházi főtanács megköveteli a hitoktatásban a szerb
nyelvet, sőt nem is a próbál olyan hittani könyvet,
amely nem szerb nyelven van írva.

A közoktatásügyi bizottság ma kimondotta, hogy
ragaszkodik a magyar nyelvű hitoktatáshoz, annál is
inkább, mert három éven át szintén magyarul ment a
tanítás s eddigelő ez ellen soha kifogás nem történt,
de nem is történhetett mert a budapesti szerb eredetű
ifjúság már alig érti a szerb nyelvet.

(*) **A filharmónikusok szubvenciója.** A Filhar-
móniai Társaság arra kérte a fővárost, hogy az ed-
digi 6000 korona szubvenció helyett ezental adjon évi
10.000 koronát. Ezzel szemben köteleznék magát a tár-
saság, hogy az eddigi hat hangverseny helyett tizet ren-
dez, s mindegy legalább egy-egy magyar szerzőtől ad
elő zeneművet s általában a magyar művek kultiválá-
sát nagyobb erővel folytatja. A közoktatási ügyosztály
azt javasolja, hogy csak az eddigi 6000 korona évi
segélyt adják meg, de ezt öt évre biztosítsák. A köz-
oktatási bizottságban ma a többség magáévá tette az
ügyosztály javaslatát.

(*) **A közúti vasutak felülvizsgálása.** *Hegedűs*
Sándor kereskedelemügyi miniszter ma leiratilag ér-
tesíti a főváros hatóságát, hogy a közúti vaspályá-
társaság kérelmére a vasut hálózatának műszaki felülviz-
sgálását elrendelte. Tudatja egyszersmind a minisz-
ter, hogy a művelet vezetésével *Mencsik* Ferenc osztály-
tanácsost bízta meg. A felülvizsgálás megkezdését
a miniszter október 16-ikára tűzte ki.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **A takácsok a Vigaszínházban.** A *Vigaszínház-
ban* ma délelőtti tartották meg a *takácsok* utolsó jelme-
zes előadását, amely, mint halljuk, igazi szcenikai
lékelletességgel kerül színre. Az utolsó előadás sem
volt nyilvános s néhány színházi kritikusan kívül,
akik meghívót kértek, senki nem volt a nézőtérben. A
darab leghatásosabb jelenéseiből tegnap fényképfel-
vételek is készültek. A *takácsok* holnap, szombaton
kerülnek bemutatásra s a bemutató iránt oly szokatlan

nagy az érdeklődés, a minő darab iránt már régóta
nem mutatkozott.

** **Az Operaházban** holnap, szombaton *Carmen*
kerül színre bérletszünetben (32. sz.) *Rogers* Della k. a.
(*Carmen*) és *Dippel* András (Don José) vendégfellép-
tével. Velük közreműködnek *M. Rotter* Gizella, *Bertis*
Mimi, *Payer* Margit, *Takács*, *Várady*, *Kiss*, *Kornai*,
Mihályi. Az előforduló magántáncot *Schmidke* Gizella
táncolja.

** **A Népszínház bemutatója.** A *Népszínház*
legközelebbi ujdonságának, *Géczy* István *Amit az erdő*
mesél című népszínművének szerdán, szeptember 26-án
lesz a bemutató előadása. A női főszerepet — *Bacsó*
Katát — *Blaha* Lujza asszony játssza. A darab főpró-
báját kedden délelőtti tíz óraker tartják meg.

** **Szél Kálmán és a vidéki színészet.** *Molnár*
László ur, az ismert művész és az *Országos Színész-
Egyesület* elnöke a következő sorok közlésére kér
bennünket:

A *Magyar Szó* című lap mai száma *Videki*
Színészet című cikkében az *Országos Színész-
Egyesület*tel foglalkozik *Szél* Kálmán minisz-
terelnökké váló vonatkozásában.

A cikk a *pozsonyi* színházban adott min-
iszterialis koncesszióval foglalkozik s egyben
elítéli a mostani miniszterelnököt, amiért a
kétnyelvű színészetre megadta a szankciót.
Az elítélés módjával nem foglalkozom, *Szél*
Kálmán hazafisága nem szorul védelemre,
de a történeti igazság kedvéért ki kell
nyilatkoztatom, hogy a *pozsonyi* koncess-
ziózt egy évvel ezelőtti *Bánffy* miniszterel-
nöksége alatt *Percezel* akkori belügyminiszter
adta meg.

Szél Kálmán mostani miniszterelnöknek
az *Országos Színész-Egyesület* soha sem állott
erkölcsi könszere alatt, sőt az egyesület azt
köszönheti neki, hogy a *pozsonyi* kétnyelvű
színészet a lefolyt egy év alatt nem fajult
el annyira a magyarság rovására, mint azt
sokan — óhajtották.

Többet, jó lélekkel mondhatom, a minisz-
terelnök nem tehetett egy más kormány által
adott és fennálló három éves szerződés elle-
nében, melynek lejáratát most már úgy a
kormányának, mint az *Országos Színész-Egye-
sület*nek nyugodtan be kell várni.

Molnár László,
az *Országos Színész-Egyesület*
elnöke.

** **Blaha Lujza első fellépése.** *Blaha* Lujzának,
a művésznő győngékedése miatt, erről a hétről elha-
lasztott első fellépése nyári szabadságideje után hol-
nap, vasárnap, lesz a *Népszínházban*. A művésznő a
Piros bugyelláris Török bíró né szerepében lép fel.

** **Noémi.** Az ábrándos, szigetlakó, megható
sorsu *Noémi* sok kész és formálódó tehetségnek ked-
ves szerepe. Most megint új alakítója akad: *Pécsi*
Aranka, egy bájos, üde gyermekleány, aki soha szí-
nészkolát nem járt, csak maga-maga tanult és a ra-
jongását viszi a színpadra. Holnap mutatkozik be a
Városi Szingörben. Akik ismerik, jelentékeny jövőt
jósolnak neki ezen az izgalmas pályán.

** **Sembrich Marcella Berlinben.** *Sembrich* *Mar-
cella* olasz operatársulatot szervezett, amelyely mű-
vészi körutra indul. A művésznő október második
felében kezdi vendégjátékait *Berlinben*, a *berlini* új
udvari operában a *Don Pasquale* című operában.

** **Renard kisasszony esküvője.** *Renard* kis-
asszony, a *bécsi* udvari opera primadonnája a múlt
évből nagy ünnepek közt vonult vissza a színpad-
tól s nyílt titok volt, hogy a művésznő azért vonul
vissza, mert az osztrák arisztokrácia egyik előkelő
tagjához, egy *Kinszky* grófhöz, megy feleségül. Azóta
közel egy esztendő múlt el s a házasság felől semmi
sem hallatszott. Most egyik *bécsi* újság azt az érde-
kes hírt közli, hogy *Renard* kisasszony esküvője no-
vember havában lesz, még pedig *Budapestben*. Ugy
látszik, az osztrák színpadok starjai legzivesebben a
magyar fővárosban szedik magukra Himen láncait.
Igy tett legutóbb *Odilon* Helén asszony is, aki szin-
tén *Budapestben* kötött házasságot egy előkelő ma-
gyar ural.

** **Schratt asszony a színpadon.** *Schratt* asszony-
ról, a *bécsi Burg-Theater* ismert művésznőjéről, utóbbi
időben többször írtak a *bécsi* újságok, hogy kilép az
udvari színház kötelékéből s nem is fog többé szin-
padra lépni. A hír első része igaznak bizonyul, de
ugy látszik, a művésznő maga sulyt vet arra, hogy
éppen *Bécsben* fellépjen, mert e hónap 28-ikán részt
vesz egy elhunyt *bécsi* újságíró hátramaradtjai ja-
vára rendezendő előadásban.

** **Egy olasz zeneszerző öngyilkossága.** *Ná-
poly*ól táviratozzák, hogy ott *Francesco Capponi* ismert
zeneszerző, ismeretlen okból öngyilkossá lett. La-
kásának ablakából vetette ki magát és szörnyet halt.
A szerencsétlen ember hatvan esztendő volt.

** **Van Dyk Amerikában.** *Van Dyk*, az ismert
tenorista, jövő hónapban Amerikába megy. *New York-
ban* és *San Francisco-ban* fog harmadszor fellépni.
Van Dyk esténként ezer dollárt kap.

** **A városi Szingörben** vasárnap lesz a
Kinizsi Pál című történelmi népszínműnek bemutató
előadása. Kedden bucsuzik *Feladi* Piroška a szingör
közönségétől *Az árendás* színdarabban. Szerdán *Donát* Ede

karmester jutalmazására *Szulamit* kerül színre a *Ma-
gyar Színház* személyzetével. Csütörtökön *Kálmán* *Mar-
grit* az *Otthonban*, mint *Magda* vendégzerepel. Szombaton
szeptember 29-ikén jótékonyoelű előadás lesz. Ez al-
kalmra a *Dollyt* adják.

** **Carmen a Telefon Hirmondóban.** *Meilhac* és
Halévy kedvelt operája a *Carmen*, mely ma este kerül színre
az operaházban a címszerepben *Rogers* *Daniela* kisasszony-
nyal, hallható lesz a *Telefon Hirmondó* összes állomásain is.
Az opera előadás után az est folyamán érkezett legújabb
híreket és táviratokat olvastatja fel a *Telefon Újság* szerkesz-
tősege, majd még 11 óráig katoná és cigányzene lesz hallható

A sah előtt.

Mariendbad, szeptember 19.

Csöndes elhagyatottságban, teljesen visszavonulva
a világ zajától pihenem tátralomnici villámiban a sok
vendégzereplés fáradalmait és a sport mindenféle
nemeiben edzettem ott magam a jövő szezonhoz.

Eszembe se jutott volna, hogy ezt a kedves,
csendes, idegesillapító, jóleső pihenést megszoktam,
mikor egy éjjel sürgőnyt kapok, mely ideszólít ven-
dégzereplésre, hogy itt a sah tiszteletére rendezendő
színházi előadásokban résztvegyek. Alig volt annyi
időm, hogy bepakoljak. A dolog sietős volt s az uta-
zás s fellépés egészen amerikai módra történt. Hu-
szonnégy óráig utaztam egyhuzamban *Marienbad*
gyorsvonaton. Este hat óraker érkeztem meg, s kof-
feremmel egyenesen a színházhoz hajtottam, ahol hét
óraker már mint *Mimosa* kellett a színpadon meg-
jelennem.

Amerikában megszoktam az ilyesféle stíliket, s
hál! Istennek, jól voltam hangulál, s az előadás nem-
csak zavartalanul folyt le, de a zsúolt ház lelkesede-
v tapsolt, valamint a perzsa sah is, aki egész kísé-
rével végignézte az előadást. A kacagó dalnál a
fejedelem velem kacagott, s az ő kívánságára ezt is
meg kellett újránom.

Aztán még három este játszottam a sahnak:
Szép Helenában, *Waldmeisterben* és a *Modelben*. A
sah legjobban mulatott a *Szép Helenában*. Ezt onnan
tudom, mert az előadás után következőleg szólt a
reá várakozó igazgatónak:

— *Mióta Európában utazom, ma mulattam leg-
jobban.*

Hogy minő hízgelő nyilatkozatokat tett az én
szerény művészetemre vonatkozólag, azt szinte restel-
kedve beszélném el, azért inkább hallgatók róla, de
rendkívül hízgelő reám nézve az a tény, hogy én
vagyok az első, akit európai utazása óta fölker, hogy
a fonografjába beleénekeljen.

Utolsó felléptem alkalmából *Nerimán khán* tudatta
az igazgatóval, hogy a királyok királya másnap dél-
ben audiencián fogad engem.

Nagyon izgatottan vártam a másnapot, mert ám-
bár sokszor volt alkalmam már a színpadról fejedelmi
személyiségek előtt énekelni, de szemtől szemben a
perzsa sah szalonjában énekelni mégis nem minden-
napi dolog, s méltán lázba ejthet bármely művésznőt.

Egy kis félreértés folytán félórával előbb jelen-
tem meg, amikor még a sah éppen a dejeunernél ült.
Mikor megtudta, hogy már az előfogadó teremben ülök,
nehogy unatkozzam, beküldte hozzám *Ali* *Agare*
khan nagyvezírt, kivel elbeszélgettük az időt, míg ő
felsége megjelent.

Egész kísérete követte.
Mélyen meghajtottam magam, mire kezét nyuj-
tott s tört francia nyelven néhány bókot mondott.

A sah rendkívül komoly, mély tekintetű, kö-
zépkorú férfi. Nagy bajszán és álmós, bágyadt szem-
méin kívül mi sem árulja el a keleti férfit. Művelt
ember, aki minden tekintetben teljesen modern viselke-
désű. Nagyon vigyáz reá ő is, de egész kísérete is, hogy
ő utána ne lehessen olyan adomákat költeni, mint
elődjének európai utja után. Kíséretében többen van-
nak, akik Európában nevelkedtek, s maga *Isaac khán*
Mofakhamed-Dauleh miniszter, aki gyönyörű szép em-
ber, *Konstantinápolyban* elvált a társaságtól, s
Washingtonba megy az angol nyelv elsajátítása céljá-
ból. Mellékesen megjegyzem, hogy ő excellenciája,
aki még nőden ember, azt beszélte nekem egy nálam
tett látogatása alkalmából, hogy ő nem vágyik a több-
nejűsre s ha megházasodik, európai nőt vesz fe-
leségül.

Néhány perc után ő felsége felszólított, hogy
énekelnek neki néhány dalt.

A zongorához gróf *Monteforte* ceremóniamester
ült, aki pompásan játszik zongorát, szépen kísér, s
házájában mint jónévi zeneszerző ismeretes. Minden
dal után élénken tapsolt a sah s ami nála szokatlan,
mindent gyönyörködő arccal mosolyogva hallgatott.

Aztán behozták, a fonografot. Gyönyörű szép,
hatalmas építmény, amilyennek párját még nem is
látam. Most arra kért a sah, hogy énekelnek bele
valamit. Mialatt énekeltem, ő maga igazgatta a feje-
met, hogy jól a tölcser elé illeszsem.

— *Még! szólt franciál.*
— *Ujra énekeltem.*

— Még! szóló ismét lelkesedve.
S alig akart véget érni a sok daléneklés.
Nagy kíváncsisággal lestük azután, hogy vajjon miként adja vissza a fonograf az éneket.
Megütöttem, mert ehhez hasonló hűséget még nem hallottam. Semmi mellékhang, vagy kellemetlen zúgás nem zavarta meg a telefon énekét. Meghökkenésemet a sah jóízűen kikacagta.
Most arra kért, hogy csütörtökön újra eljőjék, s énekeljen bele a telefonba a *Geitscha* dalt, a *Modelből* a *Csibiriből*, a *Helenából* a *Vénusz-imát*.
Végül több mint egy órai énekelgetés után három dombot nyújtott át nekem. Egyenként nyitogatta fel, mindeniket külön s így adta át a gyönyörű türkiz-ékszert. A medallion diónagyiságu. Hasonlót csak muzeumban láthatni. Az átadásnál ezt mondta ő felsége:

— Ez mind eredeti perzsa munka. Antik. Tartsa meg emlékül, mert a türkizek szerencsét hoznak.

Mikor a fényes termét elhagytam, gróf Monteforte ezekkel a szavakkal bucsuztatott el:

— Ön gratulálhat magának, asszonyom. Még sohase láttuk ő felségét ennyire lelkesedni s ön az első, mióta Európában utazunk, akit ennyire kitüntett kegyeivel. Az ön művészete egészen elragadta őt. Boldog vagyok.

Karcsagné Kopácsy Juliska.

MŰVÉSZET.

□ **Pályázat történelmi képekre.** A *Könyves Kálmán* Magyar Irodalmi és Könyvkereskedési Részvénytársaság pályázatot hirdet két egymásnak társul (pendantul) szolgáló magyar tárgyú képre. A kép tárgya lehetőleg történelmi genre legyen. Kívánatos, hogy a művész oly témát válaszson, amely a magyar faj jellegzetes tulajdonságait feltünteti és vonzó, esetleg humoros felfogásával a magyar közönség szívéhez szóljon. A pályázatot hirdető társaság céljával azt tüzte ki, hogy úgy tárgya, mint kivitele tekintetében előkelő lakások díszítésére alkalmas magyar műlapokat adjon ki. A pályamű olajfestmény vagy vízfestmény lehet, alakja tetszés szerinti lehet, de sokszorosításra való tekintetből kívánatos, hogy legalább egy méter magas és 50 centiméter széles, vagy egy méter széles és 50 centiméter magasságú legyen. Csak hazai művészek pályázhatnak. A pályadíj 2000, azaz kétezer korona, mely összeg a döntés után a pályanyertes művészeknek a pályázatot hirdető társaság által azonnal kifizetetik. A pályadíj összege meg nem osztható és teljes összegben annak a művészeknek jut ki, aki a fentjelzett kellékeknek legjobban megfelelő önálló műbecsével bíró két képpel pályázik. Bővebb felvilágosítással a *Könyves Kálmán* részvénytársaság igazgatósága szolgál.

□ **Bihari-Glatler-Knopp** női felszítési és rajziskolája (Andrássy-ut 96. sz.) folyó évben október 1-én nyílik meg. Beiratásokat elfogad: *Glatler A. VII.* ker., *Jósika-utca 24. szám.* Férfiaknak külön iskola.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Uj kiriai tanácselnökök.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Sebestyén Mihály* kiriai bírót a legfelső bírósághoz tanácselnökké nevezte ki. Az új tanácselnök, éveken keresztül az első büntető tanácsban a sajtóügyek referense volt. Kitüntően képzett tagja a magas bírói tisztletnek. Ezt méltányolta benne az igazságügyminiszter, a midőn a hivatalos sorrendet mellőzve, első helyen terjesztette föl kinevezés végett a királyhoz. Az új tanácselnököt, akit ma a Kuria tagjai őszinte örömmel üdvözöltek díszes méltóságában, a második büntető tanácsot fogja vezetni, amelyet *Andrásovics Béla* nyugalomba vonulása óta mint helyettes eddig is vezetteit.

§§ **A csodadoktor.** Messze földön nagy híre volt *Tápai Mihálynak*, a civisek birodalmában. Ő maga is egyszerű, de jó módú civis ember volt és isten a tudója, hogy, hogy nem ragadt rá az a sok orvosi tudomány, amelynek hírére nemcsak Debrecen környékéről, de még Bécsből is zarándokoltak hozzá a súlyosabbnál-súlyosabb betegek, akikre már az orvos-professzorok is kereszteset vetettek. *Tápai* uram csak megtapogatta, egyszer-kétszer az arcába nézett és menten tisztában volt a betegség és a gyógyítás módjával. Nem irt kenőcsöt, nem adott borogatást, csak odaállt a fűzhely mellé és pár krajcárért olyan orvosságot kavart, hogy a haladók egy szerűen felkelt tőle a beteggyárból. Legálább így beszéltek ezt azok, akik *Tápai Mihályt* közelebbről ismerik. Történt pedig a múlt év telén, hogy *Nagy Sándoréknál* a torkát fájditotta mind a két gyerek. A szülők legott *Tápai Mihályt* után küldtek, aki aztán gyógyította is a Nagyék gyerekeit, de azok két hét múlva ott feküdtek egymás mellett a lágy homokú hortobágyi földben. Így esett aztán, hogy a hatóság rátette a kezét *Tápai Mihály* tuda-

mányára és noha kitűnt, hogy a *Nagy* gyerekeknek nem ő okozta a halálát, mégis törvény el került közegészség elleni kihágás miatt és azért tíz napi fogházra átváltoztatható, száz forint pénzbüntetésre ítélték, mit a tábla hat napra átváltoztatható hatvan forintra szállított le és az orvosi tudományok gyakorlásától, külbömbi súlyos büntetések terhe alatt, szigorúan eltiltotta. A Kuria ma, *Kelemen Mór* bíró előadása alapján ezt az ítéletet meg is erősítette.

§§ **A Népvészér.** *Tóth Pál*, a *Népvészér* című zuglap szerkesztőjét tegnap ítélte el a Kuria öt rendbeli oszlásért s az érdemes férfiú viselt dolgai már ma ismét szóba kerültek a legfelső bíróság előtt. *Tóth Pál* ugyanis a Népvészér kiadói hivatalába pénztárosnőnek szerződötletet egy hölgyet és hatszáz forintos takarékkönyvesekéjét megtartotta kaucióképpen. Az új pénztárosnő el sem ioglalta állását, de a szerkesztő már zálogba tette a takarékpénztári könyvet. A törvényszék *Tóth Pált* ezért az újabb vétéséért egy hónapi fogházzal sújtotta. A tábla és Kuria pedig helybenhagyta az ítéletet.

Nyíltér.

TORNATERMEK

teljes berendezéssel és felszereléssel vidékre is, elvált a legelőnyösebben

SEFFER ANTAL ipartelepe

Budapest IV., Károly-utca 1. boltsz. 12.

(Központi városihoz épület.)

Arjegyzők kívánatra ingyen.

Külön értesítés helyett.

Üzv. *Pollák Rezsőné Hirschler Teréz* úgy a maga mint fiai *János*, *István* és *Aurél*, anyosa *Üzv. Pollák Sámuelné*, sógorai és sógorinói *Pollák Emil*, *Hartmann József* és neje *Pollák Hermina*, *Lówy Gábor* és neje *Pollák Hedvig*, *Pollák Frigyes* és neje *Mauthner Anna* és az egész rokonság nevében megtört szívvel jelenti forrón szeretettel férjének

Dr. POLLÁK REZSŐ

köz- és váltó-ügyvédnek

f. hó 20-án reggeli 7 1/2 órakor, életének 46-ik, boldog házasságuknak 13-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei vasárnap f. hó 23-án reggeli 10 1/2 órakor fognak az új központi izr. temető halottas házából örök nyugalomra kíséretetni.

Áldás emlékére, béke porának!

Budapesten 1900. szeptember havában.

Csendes részvétet kérünk.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

Tokio, szeptember 21.

Egy kombinált német-orosz-francia csapat-ostály e hó 20-ikán elfoglalta *Paitang* erődöt.

Páris, szeptember 21.

Courrejolles tengerügyi táviratozza a tengerészeti miniszternek, hogy a szövetségesek e hó 20-án elfoglalták a *Peitang*-erődöket. Az erődök bevételénél a francia csapatok is résztvettek.

Berlin, szeptember 21.

Gróf *Bülow* körjegyzékére eddig az osztrák-magyar-olasz és francia kormányok válaszi érkeztek meg; mind a három kormány teljesen hozzájárult a német javaslatához.

Berlin, szeptember 21.

A *Wolf*-ügynökség jelenti *Sanghai*-ből: Gróf *Waldersee* ma délután öt órakor ideérkezett s a nagy számban megjelent itteni lakosság lelkesedése közt diszörség kíséretében bevonult. Az összes különítmények parancsnokai jelen voltak. A német főkonzulátus előtt egy diszörség állott, melyet a *Gefion* és *Illis* cirkálóhajók matrózaiból állítottak össze, akik részt vettek a tükri harcokban. Holnap diszörmle lesz az összes itt levő különítmények és önkéntes csapat felett.

Washington, szeptember 21.

Hivatalos helyen kijelentik, hogy az orosz javaslat, amely a nemzetközi csapatoknak *Peking*-ből való visszavonására vonatkozik, még mindig fennáll úgy, amint azt megtették. (Reuter.)

TÁVIRATOK.

Araú, szeptember 21. *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter október 2-iki látogatására iparkiallítás lesz, melyre az iparosok máris nagyban készülnek. A kiállítás elnöke *Nikolits Péter* ipartestületi elnök.

Nacsovcics utóda.

Szófia, szeptember 21. *Nacsovcics* kereskedelmi miniszter lemondását a fejedelem, miután a

tárgyalások hiábavalóknak bizonyultak, elfogadta. Utódját is kinevezte már *Titorov Jován*, a kamara eddigi alelnökének személyében. A lemondás elfogadása egyuttal elégtételteladás *Ivancsov miniszterelnöknek*.

Cuba és az Egyesült-Államok.

New York, szeptember 21. *Egy Havannából* ideérkezett távirat jelenti, hogy a *Cuba* szigetén szombaton a konventbe választott képviselők többsége *Amerika elleneséből és forradalmi elemekből* áll.

A boerok harca.

London, szeptember 21. *Lord Roberts* távirata a következő részleteket közli a *johannesburgi összesküvésről*: Julius 11-ikén délután a német, francia, svéd és amerikai konzul, akiknek honfittársai közül néhány elfogtak, az államrendőrség biztosához ment. Mindegyik konzulnal közölték az illető eset tényállását. A konzulok teljes beleegyezésüket nyilvánították a tett lépésekre vonakozólag s minden támogatást megígérték. Négy-öt száz ember fogtak el, de hetvenötöt ismét szabadlábra helyeztek, mivel a konzulok kezeskedtek értük. Elrendeltem az összes elfogott idegenek eltávolítását, akiknek magaviseletéért a konzulok nem akartak kezeskedni, valamint a németalföldi vasut-társaság hivatalnokainak eltávolítását is. Néhány idegert már eddig is eltávolítottak Dél-Afrikából. A kiutasítottak teljes jegyzékét elküldöm, mihelyt készen lesz.

London, szeptember 21. A Reuter-ügynökség jelenti Pretóriából tegnapi: Feltehető, hogy a boerok, míg *Langfang* ágyúikat és az angoloktól elvett összes ágyúikat elpusztították, könnyebb ágyúikat megtartották. Az a 700 fnyi csapat, amely portugál területre ment át, főleg idegen harcosokból áll, akik kétségkívül portugál oltalom alá helyezik magukat. Minden arra mutat, hogy a hivatalos háború mielőbb véget ér. Ha *Schalk-Burger*, mint helyettes elnök nem akarná elváltani a felelősséget a kapitulációért, akkor mindenestre feltehető, hogy a guerilla-harc még több hónapokig tartani fog. Ha a hivatalos kapituláció megtörténik, akkor ez angolok a guerilla bandákkal, mint rablókkal bánhatnak el. Ellenkező esetben azonban rendes hadviselő félnek kell azokat elismerni.

London, szeptember 21. A Reuter-ügynökség jelenti Wymburgból, hogy *Steyn Hertzog* bíró kinevezte az Oranje szabadállam helyettes elnökévé.

A duxi katasztrófa.

Dux, szeptember 21. A *Frisch-Glück*-tárnában szerencsétlenül járt 61 ember közül 43 meghalt. Tíz, köztük egy felügyelő elhalt; ezek valószínűleg egy hozzáférhetetlen bányáregben halva fekszenek. Nyolc sebesült, köztük *Dyk* járási vezető és egy felügyelő még életben van. Az oltást folytatják, de e pillanatban a helyzetet a bányában már nem lehet veszélyesnek tekinteni. Jarolinek prágai bányakapitány, valamint *Koberz* főbányamester a földmivélségi minisztérium részéről ideérkeztek és bejárta a bányát.

A pestis.

Glasgow, szeptember 21. Ma egy haláleset és egy új megbetegedés fordult elő pestis következtében. A járvány mostani állása 24 pestis esetet és 2 pestis-gyanus esetet tüntet fel.

Közgazdasági táviratok.

Liverpool, szeptember 21. (Gabonapiac.) Amerikai buza 1 1/2 p.-vel magasabb, kaliforniai 1/2 p.-vel magasabb. Amerikai tengeri 1/4 p.-vel alacsonyabb, Dunamenti tengeri 1/2-1 p.-vel magasabb. Amerikai és magyar liszt 6-6 p.-vel magasabb. Idő: szép.

New York, szeptember 21. (Terménytársad.) (Zárlat.)

Gyapok: New Yorkban helyben 10 1/2 (10 1/2). Okt.-ra 9.85 (9.76). Decembebre 9.47 (9.30). New-Orleansban helyben 10 3/8 (10 3/8). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphianban 8.— (8.—). Refined in Cases 9.35 (9.35). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsir*: Western steam 7.52 (7.60). Rohe és Brothers 7.80 (7.90). — *Tengeri* irányzata szilárd. Szept.-re 47.— (46 1/2). Decembebre 41 1/2 (41 1/4). Májusra 41 1/2 (40 7/8). — *Buza* irányzata szilárd. Píros 6si helyben 83 3/8 (84 3/4). Szeptembebre 83.— (81 3/4). Decembebre 84 3/8 (84 1/2). Márc.-ra 87 1/2 (87.—). Májusra 87.— (86 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4 1/2 (4 1/2). — *Káv*: fair Rio 7. sz. 8 3/8 (8 3/8). Szept.-re 6.85 (6.95). Novemberre 7.05 (7.15). — *Liszi*: Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — *Cukor*: 4 1/2 (4 1/2). — *On*: 38.87 (38.20). — *Réz*: 16.75 (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 21. (Terménytársad.) (Zárlat.)

Buza irányzata szilárd. Szeptembebre 78 1/2 (77 3/8). Októberre 78 3/4 (77 1/2). — *Tengeri* irányzata szilárd. Szept.-re 40 1/2 (39 3/8). — *Zsir*: Szept.-re 7.07. (7.17). Októberre 7.07 (7.17). — *Szalonna* short clear 8.10 (8.10). — *Sertés*hus: Szeptembebre 11.10 (11.05). Októberre —.— (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Bölcsesség a hullámokon.

Egy vén révésznek ócska csónakán
Ült hat tudós. És azt beszélgeték,
Hogy nincsen Isten, és hogy hisz a nép!
A csónak roppant. Szólt a vén: No lám,
Ha tudnak uszni, hát most uszszanak!
— „Jaj Istenem!” — kiáltott mind a hat.

Gárdonyi Géza.

— **Umberto király játékonysága.** *Carliato* olasz ezredes brosúrát tett közzé, amelyből kiülök, hogy Umberto király havonként *százötvenezer* lírát osztott ki szűkölködő garibaldistáknak és más szegényeknek. A garibaldisták közt, akik közül sokan nagy nyomorban élnek, *Carliato* írta nagy izgalmat idézett elő. *Gattorno*, az öreg garibaldista-ezredes heves hangon tartott levélben követeli a röpirat szerzőjétől, hogy mondja meg: hová lett az általa kimutatott *negyven millió* líra. Együttal felhívja összes bajtársait, hogy jelenjenek meg a szeptember 21-ikén Rómában tartandó garibaldista-kongresszuson. Valószínű, hogy *Carliato* tulzolt egy kissé, mert az *Italia* szerint, ha leszámítják a szerencsétlen király civilisztájából a szükséges kiadásokat úgy nem igen maradt havonta több százhatvan ezer líránál, már pedig ebből nehezen adott a garibaldistáknak — százötvenezer.

— **Király és botanikus.** Oszkár svéd király szeretetreméltóságát jellemzi a következő kedves történet. *Bonnier*, a híres botanikus nemrégiben Stockholm közelében botanizált. Egyszerre egy idegen emberrel találkozott, aki szintén nagy buzgalommal gyűjtögette a növényeket. A két botanikus beszédbe elegyedett és *Bonnier* azt ajánlotta, menjenek egy közeli kocsamába reggelizni.

— Jöjjön inkább hozzám reggelizni, mondta az idegen és *Bonnier* egyszerre a királyi palotához vezetette, ahánynek kapuja megnyílt előtte.

Bonnier meglepődve állott meg, most már sejtette, kivel beszél és mentegőzni kezdett.

— Sajnálom, vigasztalta új ismerőse, de én véletlenül ennek az országnak a királya vagyok és ez az egyedüli hely, ahová vendégeimet vezethetem.

Bementek a kastélyba, együtt reggeliztek és egész délután elbeszélgettek a botanikáról.

— **Szép kis köztársaság.** Európa liliputi álama, a san-marínói köztársaság nagyon érdekes módon szerzi a pénzt. Ha az állam kasszájában kevés az aprópénz, egyszerűen üzletet köt valamelyik gomblyuk-fájós ural, de annyira jószívű, hogy grófi vagy hercegi címet is ad — jó pénzért. A most neki augusztus hónapban három ily üzletet ütött nyélbe s a gróf, illetve herceg uraktól tisztán egy félmilliót

vágott zsebre. Hogy kik azok a szerencsések, akiknek a neve fölött most már kilenc meg tizenegy águ korona díszel, arról halgat a san-marínói hivatalos lap.

— **Zola és az állatvédő.** Egy humánus elveiről híres berlini személyiség levelet írt nemrégiben Zolának. Kéri benne a mestert, hogy foglalkozzék már egyszer valamelyik művében az állatkinzással és állatvédelemmel is. Zola a levélre a következőképp felelt:

Tisztelt uram! Az állatvédelmet propagáló írását megkaptam. Sajnálom, nem tudok németül, de azért röpiratának illusztrációjából is megsejtettem már annak célját. Tessék elhinni, hogy én szíveskedek mellényolom az ön nemes törekvéseit és lelkem egész melegevel a mellett vagyok, hogy az állatok sorsán enyhítve legyen. De én csak regényíró vagyok és így csakis az én munkakörömbe szállhatok sikra az ügy érdekében és legyen meggyőződve, hogy legkitartóbb katona lesz az állatvédelemben. Munkájához jó sikert kívánok. Ideje, hogy az emberek végre emberesebbek és ezáltal boldogabbak is legyenek. Szívvel üdvözlöi önt: *Zola Emil*.

— **Élő fény.** Az a csodálatos hír érkezik Párisból, hogy *Dubois*nak, a világhírű fiziológusnak sikerült foszforszálkó baktériumokat oly mennyiségben tenyészíteni, hogy ezt a baktérium-tömeget világítási céllá lehet használni. *Dubois* abból a tényből indult ki, hogy a világítás céljából az a legjobb fény, amely legtöbb középhullámhosszú sugarat és kevés gyengevett fényt tartalmaz; az utóbbiak ugyanis kárba vesznek, mert csak a fényre van szükség, az ugyanazon forrásból eredő melegre és a vegyileg ható erőre nem. A tiszta és így ideális fényt leginkább azok a sugarak közelítik meg, amelyek a testekből erednek, és a belőlük nyert fény: élő fény. Mindenki látott már ilyen élő fényt, ha mást nem, hát nyári éjszakákon a szentjánosbogarat, de azért még senkinek sem jutott eszébe, hogy az ily élőfényt világításra is lehetne használni, nem számítva azt, hogy például Dél-Amerikában a hüllők néha szeszélyből a hajukat vagy ruhájukat fénylő bogarakkal agyagták tele. *Dubois* teljes erővel és fáradságtalan szorgalommal fektette neki a feladatnak, hogy élőfényt állítson elő és e célból foszforszálkó, ugynevezett: fotobaktériumokat tenyészített egy sajátos összetételű folyadékokban, amely a következőket tartalmazza: víz, tengeri só, glicerin, pepton, aszparagin, nuklein és foszforsavas kálium. A pepton amiatt bizonyult alkalmatlannak, mert teljes sterilizálása nélkül a benne keletkező penészgombák büzt is terjesztenek, a világító baktériumokat is megölik és így a fény kialszik. Nagyon alkalmas az aszparagin, mert ez ellenáll a penészedésnek, s így szagtalan marad és a szabad levegőn világít, csak az a baja, hogy nagyon drága. Az is baj, hogy az anyagot nagyon gyakran kell sterilizálni, hogy a gyorsan tenyésző és a fényre

kártékony mikrobák elpusztuljanak s ha ezeket a növényeket legyőzték, akkor meg majd egyszerűen meg kell töltöni az üveg tartókat folyadékkal és ezzel lehet világítani. *Dubois*nak már eddig is sikerült oly tökéletesen világító folyadékot összeállítania, amely egy sötét helyet egy félévig megvilágít.

— **Hol írta Wagner Lohengrint.** Amikor 1846-ban *Wagner* — aki akkor udvari karmester volt — a Tannhäuser befektette, a szász királytól három havi szabadságot kért, hogy dolgozhassék. 1846. május 14-ikén a Drezdától nem messze fekvő Grossgauraba vonult vissza, hogy elfelejtse a várost, a színházat, az operát és az igazgatóságát. Hála Istennek, — írja egyik levelében — a vidéken vagyok. Egy teljesen elhagyott faluban lakom, én vagyok az első városi ember, aki ide jött lakni. Remélem, hogy a kedélyem meggyógyul és az egészségemet is helyreállítja ez a paraszti élet. Fútkos és heverészek az erdőben, olvasok, eszem, iszom és a zenecsimálást igyekszem teljesen elfelejteni. Természetesen nem szabad ezt szószerint való értelemben venni. Nemcsak Grupában írt meg sokat Lohengrinből, hanem a kirándulásai alkalmával is dolgozott mesterműven. „Éppen Dittersbachban volt, a legszebb magaslapon... ott is lohengrinéztem...” Elragadtatással ír a fákról, mezei utakról, csöndes falvakról, mint valami boldog gyermek. Arra a házra, amelyben Lohengrint írtá, 1894-ben emléktáblát helyeztek el a fölirással: Ebben a házban szerette 1846 nyarán Wagner Rikbárd a Lohengrin zenéjét.

— **A német katonaság — francia világításban.** A nacionalista *La Patrie* cikket közöl a német katonaságról, amely érdekesen világítja meg a franciák előfoglaltságát. A cikk szerint a német haderő minden jeles tulajdonsága Franciaországából származik, de sőt *Moltke* is egyszerűen utánozta Napóleonnak és általában sokkal katonásabb magatartása a francia, mint a német katoná. Hogy fogalma sem volt a német hadvezetőségnek az uniformis helyes színeinek megválasztásáról. Hiszen — a cikk szerint — ha a német kék dragonosok, vörös dzsidások, piros huszárok és a fehér vértések vonulnak el az ember előtt, ez egyszerűen — kacagtató látvány. Azt lehetne gondolni, hogy ezek papagályok, vagy talán kosztümbe bújított színházi katonák. Természetesen nemcsak a francia légénység jobb a németnél, hanem a tisztikar is ezerszerre képzettebb. Egyszerrel: a német katonaságot egy nap sem szabad a franciával emlegetni. — 1870-ben is ugyanilyen hangon beszéltek Franciaországban a német haderőről és mégis... mégis...

— **A földalatti vasutak gyógyító hatása.** A *British Medical* című angol orvosi lap komoly hangon tartott cikket közöl, amely szerint a földalatti vasutak levegőjének gyógyító hatása, amelyben

— Én nem is vagyok ember, én faun vagyok.

Petronius józan volt, de *Nero*, aki — tekintettel „Isteni hangjára” — eléinte csak kevés bort élvezett, végül kelyhet kehely után ürtített és leitta magát. Ihlet szálta meg *Pithagoras* szépsége iránt és elragadtatásában folytonosan esőkolgatta annak kezeit. Ily szép kezeket csak egyszer látott, igen, de hát kinél?

Kezét nedves homlokára tette és emlékezni erőlködött. *Area* hirtelenlémült kifejezést vett fel:

— Ah, kiáltá. Az anyámnál! *Agrippinánál*! Ugy látszott, hogy sötét balsejtelmek fogják el.

— Azt beszélük, hogy holdvilágos éjjeleken, Bajae mellett a tengeren bolyong, — mondá. — Nem tesz mást, csak jár és jár. De, ha csolnakkal találkozik, csak egy tekintetet vet belé s tovább bolyong és a halásznak, akire ránézett, meg kell halnia.

— Nem rossz thema, — vélte *Petronius*. *Vestinus* előre nyújtotta a nyakát, mint egy daru és titokzatosan suttogá:

— Az istenekben nem hiszek, de a szellemekben, — ojjlé!

Nero nem törődött a mások beszédével és folytatta:

— De hiszen lemuraliákat ünnepelem! Nem akarom öt látni! Már ötödik esztendeje! El kellett öt itélem, mert öt maga bérelte fel ellenem a gylkosokat, és ha nem ölöztem volna meg, akkor ma nem hallottátok volna a hangomat.

— Köszönet, caesar! A város és a világ nevében! — kiáltá *Domitius Afer*.

— Bort! Bort! Üssétek a tympanont!

A zaj újból elkezdődött. *Lucanus*, aki időközben teljesen körülfonta magát borostyánnal, megkísérelt mindent tulharsogni; felállott és kiáltott:

— Én nem vagyok ember, hanem faun és az erdőn élek! O . . . h . . . 61 666!

(Folytatása következik.)

REGENY.

QUO VADIS?

(22)

— REGENY —

Irtá: SIENKIEWICZ HENRIK

Vitellius az asztal alá gurult. *Nigida*, övíg meztelenül, ittas gyermekarcat *Lucanus* mellére bajtotta, aki szintén részeg volt és az aranyport fujta le a leány hajáról és e mellett csendes áhitattal fölétek tekintett. *Vestinus* az ittasok esőkönyösségével már tizedszer ismételte *Mopsus*nak a *proconsul* lepecséltelével adott választ és *Tulius*, a hitetlen gunyolódó, állandó csuklástól szagattott, elnyújtott hangon mondá:

— Mert, ha *Xenophanes* sphaerája gömbölyű, úgy — amint láthatod — azt az istent, mint egy hordót lehet az embernek maga előtt gurítani.

Ezen beszéd fölött *Dumitius Afer*, a vén tolvaj és áruló nagy mérvben megbotránkozott és felháborodásában egész tunikáját végigöntötte falernumival. Mindig hitt az istenekben, és ha az emberek azt állították, hogy Rómának el kell pusztulnia, akkor ennek okozója egyedül a mai fiatalság hitelensége. A régi, szigorú erkölcsöket elhanyagolták, és senkinek sem jutott eszébe, hogy az *epicureusok* képtelenek lesznek az ellenállásra a barbárokkal szemben. Oh, hogy neki ilyen időket kellett megélnie, amidőn nem tehetett egyebet, mint hogy az emésztő gondolatoktól való szabadulást keresve, az élvezetek mámorában keresen feledést.

E szavaknál egy syriai táncosnő szorított magához és fogatlan szájjal megcsókolta annak nyakát és hátát. Erre a látványra *Memmius Regulus*, a konzul, hangos kacagásban tört ki és fel-

emelve kopasz fejét, melyen a koszu félcscsúzott, így szólt:

— Ki mondja, hogy Róma elpusztul? — Butaság! Nekem, mint konzulnak jobban kell tudnom. — *Videant consules!* — Harminc légió őrzi a pax romanat.

Ökleit a halántékára szoritotta és úgy kiabált, hogy az egész termen végigzugott:

— Harminc légió! — Harminc légió! — Britanniától a parthus határig.

Hirtelen elhallgatott és egyik újját a homlokára téve, mondá:

— Es ki tudja, vajjon nem harmincketű?

Erre aztán az asztal alá tántorodott, a hol a flamingonyelvet, a sült és párolt gombát, a mézben pörkölt sáskákat, a halakat és általában mindent, a mit csak evett és ivott, nagyon megbánt, mert szörnyen rosszul lett.

De azért a római birodalom békéjét őrző légiók száma nem nyugtatta meg *Dominiust*.

— Nem! Nem! — kiáltá ismét. — Róma elpusztul, mert már nem ismer sem hitet, sem erkölcsöket! Róma elpusztul és kár lesz érte, mert hát az élet mégis szép, a esászár kegyes és a bor jó! Oh, be kár!

Fejét a syriai táncosnő hóna alá rejtve, zokogásban tört ki.

— Mi hasznom van a jövő életből! *Achilles*nek igazza volt, amikor azt mondta: „Jobb szolgálni a nap alatt, mint uralkodni a Chimerák mezőin!” És általában még kérdés, hogy léteznek-e istenek, ámbár a hitelenség megrontja a fiatalságot.

Lucanus eközben az aranyport mind lefujta *Nigida* hajáról, aki mámoros álomba merült. Az előtte álló virágtartóból borostyán-vesszőket húzott ki és körülfonta velük az alvót. Amikor művét befejezte, elragadtatással és kérdő tekintettel nézett körül.

Azután elkezdte önmagát is borostyánnal díszíteni és a legmélyebb meggyőződés hangján kiáltott fel:

sok a kéntartalma és ez nagyon jó hatással van a mellbetegekre. Állításának az igazolására példát is hoz fel, amely meglehetősen komikus hangzik. Egy úrról szól tudniillik, aki évek hosszu során át étvágytalan-ságban szenvedett és egy ily hosszabb földalatti utazás után — farkasétvágya lett neki. A londoni földalatti vasúti társaságok úgy látszik: jó — reklámmal dolgoznak.

— **Az örült.** A newyorki városi rendőrség őrszobájába mañas termetű, kuszált haju ember lép be és a rémdrámák „sirí” hangján szólítja meg a szolgálattelvő tisztviselőt:

— Uram, komoly értesítéssel jöttem hozzád. Halott vagyok. Valaki meggyilkolt s most arra kérlek, fogasd el a gyilkosomat, engem pedig tartsd el!

A hivatalnok önkénytelen borzadályal hátrál: szempillantás alatt tiszta előtte a helyzet, aztán megérinti a villamos csengő gombját. Az őrszoba csakhamar megtelik s a rendőrövek. Kit a tisztviselő egy szemhunyorgatással a helyzetről felvilágosított, komoly arccal fordul a „halott” felé.

— Az első pillanában láttam, — ugy mond, — hogy ön halott, uram. Emlékszik-e még a névre, melyet életében viselt?

— O yes! — mormogta a beteg. — Miles Denver volt a nevem.

— A lakóime?

— A sir!

— Ki az ön gyilkosa?

— Kolumbus.

— Ugyanaz, aki Amerikát fedezte fel?

— Ugyanaz.

— Nos, akkor szerencsét kívánok önnek, mondta az orvos; mert az ön gyilkosát az imént elcsíptük s e pillanatban már kezeink között van. Megengedi, kérem, hogy szembesitem önnel?

— Szívesen, uram.

— Akkor legyen szerencsém a saját fogatomban... Az örült méla tekintetét vet a körülállókra s már távozni készül; az ajtóban azonban hirtelen visszafordul s egy csomagot vesz elő zsebéből.

— Uram, amikor még életben voltam, ezekkel a naptárakkal kereskedtem. Amerika legtökéletesebb naptárai ezek s az árak mindössze 25 cent darabonként. Önök nem engedhetik meg azt, hogy Amerika e legtökéletesebb naptárai velem együtt a sirba kerüljenek és mindenesetre meg fogják vásárolni tőlem e néhány példányt...

Mikor az „örült” néhány perccel később az egész rendőrség határája közben elhagyta a törvénykező palotáját, naptárainak minden egyes példánya elkelt.

— **A maoskák érdekében.** *Dostonnak* legelőkelőbb hölgyei oly egyület alakítottak a napokban, melynek az a célja, hogy a nyaralók otthon hagyott maoskáit védelmébe vegye. Körlevelet bocsájtottak ki

a városban, amelyben arra kéri a nyaralókat, hogy elutasítsuk a bizzák szegény maoskáikat szomszédjaikra, hanem iratkozzanak be az ő együletükbe, amely gondját viseli majd az állatoknak. Az egyület, melynek már ezer maoskája van, a város határában rendezett be egy hatalmas épületet maoskázilumnak.

— **Villamosság és tüdővész.** Csodálatos hírek érkeznek *Testa* Miklós, a nagystíli amerikai feltaláló legújabb találmányairól. *Testa* állítólag a villamosság segítségével a legsúlyosabb bajokat, amelyekkel szemben az orvosi tudomány tehetetlen, meg tudja gyógyítani. Egy sajátos szerkezetű készülék segítségével ötszáz ezer Volt-erejű elektromos áramot képes az emberi testbe bocsátani, ami a testben lappangó kórokot megszünteti a nélkül, hogy magát a szervezetet megtámadná. A *Testa-oscillatorral*, amely ezeket a csodákat műveli, jelenleg newyorki orvosok kísérleteznek és az elért eredmények állítólag osodások. Tüdővész, rák és más oly betegségek, amelyek eddig gyógyíthatatlanok voltak, ezzel gyógyíthatók. Az elektrotechnikusok méltó bámulattal és kétséggel is vesznek tudomást *Testa* legújabb találmányáról, mert tudvalevő dolog, hogy nyolcszáz Volt-erejű feszültség egy pillanat alatt beállt halált okoz; miként volna tehát ilylételezhető az, hogy félmillió Volt-erejű áram kár nélkül hasson az emberi szervezetre. *Testa* eljárása a következő: teljesen kitisztítja a gyomrot, ami azt eredményezi, hogy bár óriási nagyságu villamos áram hatásának van a test kitéve, ez mégsem befolyásolja a beteg jó közérzetét, de sőt kellemes érzése támad. Természetesen már ez is nagy eredmény. *Testa* eljárásának kitűnő hatásáról valószínűsítő csodákat ír az *English Mechanic*: Tüdővész betegek meggyógyultak általa. De nemcsak a tuberkulózist gyógyítja, hanem kitűnő lázesillapító is. Négy perc alatt leszállítja a lázt 40 fokról a normálisra. A zseniális készülék dobhoz hasonlít, két láb hosszú és egy láb széles, a villamosságot az emberrel kanálalaku elektród közvetíti.

Csak az a baj, hogy *Testa* mester kísérletei nagyon messzire esnek tőlünk; talán mire ide érnek, nem is marad belőlük, csak a híruk.

— **Az idegek fáradtsága.** Az ideggyógyászok arra a kérdésre, hogy tudományos szempontból lehetséges az idegek fáradtságáról, rendszeresen tagadólag felelnek. Am a laikus saját tapasztalatai nyomán egészen másképpen gondolkozik, mert sajátmagán akárhányszor érezte, hogy idegei teljesen kimerültek. Természetesen egészen más az, ha valaki például a sok nézésben vagy hallásban erőlteti meg az idegeit és a kimerültséget idegei fáradtságának tartja, mint ha a szakember konstatálja alos vizsgálódás után az idegrendszer túlságos megerőltetését; ezt orvosi szempontból még nem sikerült senkinek bebizonyítani: az

idegrendszer, bármily erős munkát is végzett, nem mutat semmiféle vegyi elváltozást, amint ez az emberi test egyéb szerveinél tapasztalható. Mindazonáltal kell hogy az idegekben is jöjjenek létre munka után bizonyos elváltozások, — amelyek eddig a tudományos kutatásokon kívül estek — mert különben lehetetlen volna megmagyarázni például a hő befolyását az idegműködésre. *Carvalho*, a híres olasz tudós nemrégiben a párisi tudományos akadémiára ülésein békacombokban néhány érdekes kísérletet mutatott be, hogy velük az idegek és izmok fáradtságát magyarázza meg. A békaomb idegeit elektromos áram által izgatta s ennek folytán, éppen úgy mint régen *Galvani* kísérletében, az izmok mozogni kezdtek. Ha a kísérlet huzamosabb ideig tartott, természetesen rüben be kellett állnia az idegek kimerültségének, és *Carvalho* megállapította, hogy itt igen fontos szerepet játszik a hőmérsék. Kimutatta, hogy az idegek sokkal tovább megtartják érzékenységüket, ha husz fokra melegítette azokat, míg ellenben sokkal hamarabb áll be az idegekben a kimerültség, ha azokat zérus fokra hűtötte le. Így tehát az idegműködésre a meleg igen előnyös befolyást gyakorol, de természetesen csak egy bizonyos fokig van így, mert túlságosan magas hőemelkedés mellett az ideg elveszti működési képességét.

— **Egészséges drámáiról.** A francia drámáiról úgy látszik, jó egészségre nézve. Erre vall legalább az a körülmény, hogy a párisi színpadi szerzők egyesületének 303 tagja közül 111 érte és haladta meg épen, egészségesen a hatvan évet. Az őz Ernest Legouvé, aki 93 éves korával is csupa ifjú frissesség meg, követi a sorban Eugene Cormon, a híres rémdrámáiról. A többi is szép kort ért. Így: Ernest Blum és Ferdinand Dugué 85 évesek, Charles Gabot 79, Gevaert 80, Paul Henrion 83, Hugot 80, Jaime 77, Lecoq, Angot asszony és annyi más melódikus operette szerzője, meg Paul Meurice 78, Xavier de Montépin 79, Rochefort, Saint-Saëns, Sardou, Aurélien Scholl, Armand Silvestre, André Theuriot 77, Jules Verne 72 és Frédéric Mistral, aki provençal nyelven írja gyönyörű verseit, 70 éves.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank főtanácsa legközelebbi ülését szeptember 27-én csütörtökön délelőtt fogja megtartani Budapesten.

Uj törvényjavaslat. A közszállítások rendezéséről szóló új törvényjavaslat tervezetét a napokban befejezik a kereskedelemügyi minisztériumban. A törvény-tervezet elkészítése után azonnal megtartják a szakértekezletet, amelyen behatóan megvitatják az új törvény intézkedését, aztán megküldik véleményadás végett az összes szaktestületeknek.

— Magam is csak homályban botorkálok, s a homály tele van veszedelmekkel.

Tarvin nagyon sokat volt a palotában. Nem csak azért, mert ott legkönnyebben kaphatott hirt a nyaklánc felől, hanem mert így abban a helyzetben is volt, hogy Kettyt jártában-keltében legjobban megfigyelhette. Nagyon gyakran nyult be ezenközben a keze kabátja belső zsebébe a revolvert és pillantása a szerelmek minden áhítóztásával siklott sokszor Ketty el-elűnő alakja után, de erről semmit sem szólt és Ketty hálás volt érte azért. Tarvin azzal bízta magát, hogy újra megjött az az idő, amikor megint a támogató és vízhold szerepét kell elvállalnia, mint egykor a vasuti kunyhóban, elérkezett az ideje megint annak, hogy óvja és őrize, a nélkül, hogy Kettynek erről tudomása volna... érezte, hogy nyugalmát meg nem zavarhatja.

A maharádzsa-kunvar gyakran került a palotában a szeme elé és Tarvin fáradhatatlan volt a mulatságok kieszelésében, amelyek Sítahai birodalmától távol tartásuk a fiut, hanem néhány méris kiköltött a kezéből és akkor Tarvin volt a sor, hogy utána menjen, hogy meggyőződjék arról, nem történt-e valami baja. Egy délután, amikor minden kézelhető mesterkedést és végül az erőszakot is végig próbálta, hogy az akaratos fiut maga mellett tartsa, egy kapu boltzaton átlógolva, amelynek a kijavításába fogtak, egészen Fibby orra előtt egy terakfából való tizenkét láb hosszú erkély szakadt le. Fibby az udvarba hőköl vissza s a szaluk mögött asszonyi hangok suttogása és sziszegése hallatszott.

Tarvin csak arra gondolt, milyen javíthatatlanul hanyagok ebben az országban az emberek, leszidta a munkásokat, akik a kapuboltzatban lévő állványon lapultak meg és tovább lovagolt az utján.

(Folytatása következik.)

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(58)

Ketty átélte egyszer ezt az északi virrasztást és szeme bizonyára elárulta, mennyire érhetetlen neki a dolog, mert az anya- királyné oda intette magához, amikor megint letette az ékszereket és félnéken arra kérte, hogy ne eszofolja ki őt.

— Kegyed ezt éppenséggel nem érti, Ketty kisasszony — védelmezte magát panaszos hangon. — Az egyik országban ez a szokás, a másikban más, de hiszen kegyed szintén nő... majd megérti ezt még egyszer.

— De kegyed mégis tudja, hogy senki sem jön, hogy hiába vár — mondotta Ketty lágyan és melegséggel.

— Igen, tudom, de... nem, kegyed még sem asszony, kegyed egy jó szellem, aki eljött messzi tengeren tülről, hogy rajtam, legnyomorúságosabb teremtesén a világnak és az enyéimen segítsen.

Ketty meg volt lepelve. Azon az értesítésen kívül, amelyet a maharádzsa-kunvar hozott neki, soha még egyetlen szó a királyné ajkáról el nem röpött, amely valamiféle aggodalmat árult volna el a fia életére vonatkozólag. Ismételtlen megpróbálta Ketty, hogy ráirányítsa a dolgra a beszédet, és legalább valami csekélyke fogalmat kaphasson a veszedelem minőségéről. De hiába próbálkozott mindig.

— Én semmit sem tudok — szokta mondani a királyné. — Senki és mégé a függöny mögé itt nem láthat. Ha az én saját asszonyaim holtan fekdünnének itt lenn, Ketty kisasszony — az ablaka előtt lévő léckerítésen át a következő

utra mutatott, amely lefelé húzódt — arról sem tudnék meg semmit. Még arról, amit magam mondtam, sem tudok semmit sem, de — mondotta olyan halkán, hogy Ketty alig érthette meg — azt hiszem, még sem helytelen dolog, ha egy anya egy másik asszonynak az oltalmába ajánlja a fiát! Elég öreg most már ahhoz, hogy férfinak érezhesse magát és az anyjától elidegenedjék és elég fiatal még ahhoz, hogy az emberekben bizzék. És olyan nagyon böles, mert ezerszerte többet tanult mint én és angolul úgy beszél, akár egy angol. Az én csekély kis tudással és nagy szeretettel hogyan ügyelhetek a fiamra? Azért mondom kegyednek, legyen jó hozzá. Hiszen ezt elmondhatom hangosan, ezt a falakra ráírhatnám, ha szükség volna rá. Hiszen ebben semmi gyanus nincsen. De ha többet mondanék, szavaimat a lábam alatt loecsanó esermély fellegnő és a szél elvinné őket messze a városokba és elvinné őket messze ki a falvakba. Idegen vagyok ebben az országban... Kuluból való radsput nő ezer meg ezer mérföldnyire a szelföldemlét. Jól elzart gyaloghintóknak hoztak engem ide esküvőre... egész hónapon át hordoztak idáig és én homályban ültem s ha az asszonyaim közül az egyik nem mondta volna meg, bizony azt sem tudtam volna, melyik irányba fuj a szél, amely szülföldemre, Kuluba vonul.

— De hát nekem mondja meg legalább, hogy mit gondol!

— Nem gondolok semmit sem! — felelte bosszuan a királyné. Mit történik mi asszonyok a gondolkodással? Mi szeretünk és szenvedünk! Mindent elmondtam kegyednek, amit elmondhattam. Ketty kisasszony, kegyed szintén anya lesz, s kegyednek is lesz majd fia. Ha az idő eljön, kegyed is megtudja majd, mennyire tele van az anya szive szeretettel és az istenek épp oly jók legyenek a kegyed fia iránt, mint amilyen jó kegyed volt az enyémmhez.

— Ha oltalmaznom kell őt, tudnom kell, hogy mitől óvjam és kegyed erre nézve teljes tájékozatlanságban vagy!

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar ... korona, vörös aprószemű ... korona, vörös erdélyi ... korona, vörös bányási ... korona, középszemű ... korona, nagyszemű ... korona. Disznósír: budapesti: 61.—61.50 korona, vidéki ... korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki ... korona, városi 4 darabos 53.50—54.—korona, 3 darabos 54.50—55.—korona, füstölt ... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség ... korona 120 darabos ... korona, 100 darabos ... korona, 85 darabos ... korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség ... korona, 100 darabos ... korona, 85 darabos ... korona. Szilvaiz: szlavóniai ... korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 21. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) New York nem jelentéktelen hanyatlást jelentett. Az itteni piacon az irányzat szilárd volt, jöllehet buza ószre, amely cikkben 11.000 métermázsára főmondás történt, öt fillérrel esett, azonban tavaszi buza egy fillérrel magasabb volt, mint tegnapi esete, rozs ószre 3, tavaszra 5 fillérrel emelkedett, zab és tavalyi tengeri nem változott, ideit tengeri 1—2 fillért vesztett. Eladatott: buza ószre 7.87—7.84—7.85, tavaszra 8.29—8.28—8.33, rozs ószre 7.61—7.64, tavaszra 7.87—7.93, tengeri május—júniusra 5.28 koronán. Jegyeztettek: Zab ószre 5.58—5.59, tavaszra 5.88—5.90, tengeri szeptember—októberre 6.68—6.70, repce augusztus—szeptemberre 15.—15.20 koronán. Felmondottak továbbá 500 mm. rozso.

A készárú piacán a tartozkodó fogyasztással szemben gyöngye kínálattal, a jelentéktelen üzlet mellett annyiban szilárdabb volt az irányzat, hogy vásárlás esetén a tegnapi felemelt követeléseket meg kellett volna adni. Zárlatkor maradtak: buza ószre 7,56, tavaszra 8.34, rozs ószre 7,65—7,64, tavaszra 7,92, tengeri május—júniusra 5,30—5,32 koronán.

A bécsi értéktőzsde.

Előzőszenén az árfolyamok gyengültek. Déli tőzsdén javult az irányzat, berlini jelentésekre.

Zárlat szilárd, de májusi járadék gyenge.
Bécs, szeptember 21. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjádék 114,75. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 142.—. Magyar vasút kölcsön ezüstben 98,40. Magyar keleti vasúti állami kötvény 116,50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 444.—. Rimamurányi vasműrészvény 532.—. Magyar koronajádék 90,70. 4% os Magyar földteher. kötvény 89,75. Magyar hitelbank részvény 672.—. Magyar nyerevény kölcsön sorsjegye 163.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 351.—. Magyar kereskedelmi bank 2500.

Bécs, szept. 21. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 os papírjádék 97,65. 4 1/10 os osztr. aranyjádék 116,15. 1860-iki sorsjegye 132,10. Osztrák hitelsorsjegye 392.—. Angol-osztrák bank 275.—. Bécsi bankjegyesület 490.—. Osztrák-magyar bank 1707. Déli vasút 112.—. Dunagőzhajózási részvény 774.—. Dohányrészvény 298.—. Császári és királyi arany 114,5. Német bankváltó 118,32. 4 2/10 os ezüst járadék 96,85. Osztrák koronajádék 97,60. 1864-iki sorsjegye 195.—. Osztrák hitelintézeti részvény 857,50. Unionbank 550.—. Osztrák Länderbank 417,25. Osztrák-magyar Államvasút 670,25. Elbavölgyi vasút 464,50. Északnyugati vasút részvény 452.—. Dohányrészvény 298.—. Rimamurányi vasmű 532.—. Alpesi bányász részvény 468.—. Májusi járadék 97,70. Magyar koronajádék 90,60. Török sorsjegye 107,25. Német birodalmi márká 118,41. Napoleon d'or 19,30.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 21. (Tűsdei tudósítás.) Fedezések következtében a tőzsde valamivel jobb árfolyamokkal indult mint tegnap zárlat. Bochniak vagy 2% o-ka magasabban indultak. Későbbi üzlet folyamán azonban a tartós kedveltség kedvezőtlenül befolyásolta az árfolyammozgalmat, főleg miután a tegnapi düsseldorfi vaspiece jelentése és a siegerlandi nyersvaszindikátus állítólag kérdésessé vált léte jötté kedveltségére adott okot. Állampiaci csönések. Vasutak többnyire üzlettelnek. Svájci központi vasút javult. A tőzsde szilárdabban zárult valamivel jobb árfolyamokkal a bányapiacon. Magánleszámitólas kamatláb 4 1/2 o. Ultimo 5 1/2 o.

Berlin, szeptember 21. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjádék ... 4% os osztrák aranyjádék 97,60. Elbavölgyi vasút ... Magyar koronajádék 90,25. Osztrák-magyar Államvasút 142,25. Kassa-oderbergi vasút 85,75. Bécsi váltóár 84,45. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101,10. Alpesi bányász részvény ... Disconto-Commandit 171.—. Általános vállamossági Edison 205.—. Gelsenkircheni 187,75. Laura-kohó 189,80. 4 2/10 os ezüstjádék 96,10. 4% os magyar aranyjádék 95,75. Osztrák hitelrészvény 204,75. Déli vasút 25,40. Károly Lajos vasút ... Orosz bankjegyek 216,35. 4% o-ka új orosz kölcsön 95,80. Török dohányrészvény ...

Olasz járadék 93,80. Magyar hitelbank ... Dynamit Trust 150,50. Harpeni 175,80. Az irányzat esendes.

Berlin, szeptember 21. (A Budapesti Napló tudósító-jának távirata.) Esti forgalom 4% os magyar aranyjádék 95,75. Magyar koronajádék 90,25. Osztrák hitelrészvény 205,25. Osztrák-magyar Államvasút 142,25. Déli vasút 25,25. Északnyugati vasút ... Elbavölgyi vasút ... Orosz bankjegye középszen ... Buschtiehradi ... Orosz bankjegye 216,25. (Ultimo.) Lombard ...

Hamburg, szeptember 21. (Zárlat.) 4 2/10 os ezüstjádék 95,90. 1860. sorsjegye 133.—. Déli vasút 25,25. 4% os osztrák aranyjádék 95,50. Osztrák hitelrészvény 205,10. Osztrák-magyar Államvasút 142.—. Olasz járadék 93,60. 4% os magyar aranyjádék 96.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, szeptember 21. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjádék ... 4% os osztrák aranyjádék 97,90. Magyar koronajádék 90,30. Osztrák-magyar bank 121,30. Déli vasút 25,40. Elbavölgyi vasút ... Londoni váltóár 204,27. Bécsi bankjegyesület 123.—. Villamos részvény 125,90. 3% os magyar aranykölcsön 77,30. 4 2/10 os ezüstjádék 96,30. 4% os magyar aranyjádék 95,50. Osztrák hitelrészvény 204,60. Osztrák-magyar Államvasút 141,70. Északnyugati vasút ... Bécsi váltóár 844,16. Párisi váltóár 812,75. Unionbank ... Alpesi bányász részvény 235.—. Az irányzat esendes.

Frankfurt, szeptember 21. (A Budapesti Napló tudósító-jának távirata.) Arfolyamok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205,15. Osztrák-magyar Államvasút 142.—. Déli vasút 25,25. Osztrák aranyjádék ... Olasz járadék 93,30. Laura-kohó 191,40. Harpeni 176,30. Discont ... Alpesi ... Bécsi bankjegyesület ... Az irányzat esendes.

Páris, szeptember 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasút ... 4% os osztrák aranyjádék 99.—. Osztrák Länderbank ... 3% os francia járadék 100,25. Ottomanbank 539.—. 3 1/2% os francia járadék 102,12. Alpesi bányász részvény ... Déli vasút ... 4% os magyar aranyjádék 97.—. Párisi bankjádék 11,15. Olasz járadék 93,55. Francia törleszt. járadék ... Osztrák földhitelintézeti részvény 1222.—. Török dohányrészvény 328.—. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 21. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronkint 400 kilogramm feletti súlyban) ... fillérig. Óreg közep (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 97—98—fillérig. Fialat közep (páronkint 251—320 kilogramm valósúlyban 96—97—fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 98—99—fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) 98—97—fillérig. Közep (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) 95—96 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) ... fillérig. Közep (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogramm feletti súlyban) 96—97—fillérig. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 95—96—fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 94—95 fillérig.

Sertésállomány 1900. szeptember 19. napján volt készlet 39.037 drb. — 1900. szeptember 20. napján felhajtott 279 darab. 1900. szeptember 20. napján elszállított 749 darab. 1900. szeptember 21. napjára maradt készletben 38.567 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 20. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Goronics Sándor okleveles tanítót a temes-szigeti közszégi elemi iskolához, — Zagalács György okleveles tanítót a dolovai közszégi elemi iskolához rendes tanítókká, — Palmé Modrach Anna okleveles tanítónt pedig a fogarasi állami elemi népiszkolához rendes tanítónevét nevezte ki. — A budapesti kir. itélőtábla elnöke Seidel János végzett joghallgatót a budapesti kir. itélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká, — a pécsi kir. itélőtábla elnöke pedig Decleva Dénes pécsi lakos végzett joghallgatót a pécsi kir. itélőtábla kerületére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Albíró a nemzeti ügy-egyetem növényntani intézetéhez, okt. 31-ig. — Alügyész az egrí ügyészséghez, 2 hét alatt. — Gyakornok a fűmpei pénzügyigazgatósághoz, 2 hét alatt. — Telekkönyvi átalakító díjnek a tokei járásbíró-sághoz, 2 hét alatt. — Irnok a esáktornyai járásbíró-sághoz, 4 hét alatt. — Albíró a godóllói járásbíró-sághoz, 2 hét alatt. — Ajjegyző a pécsi törvényszékhez, 2 hét alatt. — Fogalmazó-gyakornok a pozsonyi pénzügyigazgatósághoz. — Albíró a temesvári járásbíró-sághoz. — Irnodatás a lugosi erdőigazgatóságához, okt. 10-ig. — Járásbíró a nagyszabeni járásbíró-sághoz, 2 hét alatt. — Adótörök a losonci kir. adóhivatalhoz, 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Szombat, szeptember 22. — Római katolikus: Vil. Tamás. — Protestáns: Móric. — Görög-orosz: (szeptember 9.) Joak. Anna. — Zsidó: Elul 28. Sabbath, Nezivim. — Nap két 3 óra 31 perckor. — Nyugszik 5 óra 41 perckor. — A hold két reggel 4 óra 10 perckor. — Nyugszik délután 4 óra 43 perckor.

A miniszterek nem fogadják. A hűségorszátek házasa délelőtt 9 órakor az osztály-sorsjáték üzletti terében az Eskü-téren. Az Ektórs-alap rendkívüli léle délután 5 órakor a Tanító-kházában.

Zárdóknemet indulása Velencébe délután fél 4 órakor a keleti pályaudvarról. Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (csillag-utca 15.) nyitva d. e. 9 órától 11 óráig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 10—1 óráig 40 fillér belépődíjjal tekinthető meg, azontal este 6-ig 1 korona.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyitandós könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig. Deák-mauzóleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva este 6 óráig. Technologia iparmúzeum zárva. Iparművészeti múzeum zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig. Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig. Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7 órától fél 9 óráig. Földtanú Múzeum (Stefánia-ut. 14.) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Itelődíj 1 korona. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut. 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakodó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut. 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kelti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetés arúsításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 20.

Az új maximum a kontinens nyugoti részén nagyobb terjedelmet öltött, míg a régi délkeleti maximum alig ismerhető fel Románia felett. Északon a depresszió tovább vonul kelet felé.

Az európai időjárás változóan felhős és szórványosan esős.

Hazánkban főleg annak nyugati részein keletkeztek kisebb-nagyobb helyi esők; Magyar-Órvárról felhőszakadászert (78 mm.) záport jelentenek. A hőmérséklet állandóan magasabb a normálisnál.

Küldés: Tulnyomán derült, száraz és meleg idő várható.

AZ IPAROS KÖNYVTÁRA

Manapság az iparos emberek is, legyen bármi a foglalkozása, a korral kell lépésben. Tudományokat és technikai vívmányokat igen nagy haszonnal szűszik ki a fejlettebb ipar terén a meghy az iparos ember a maga szakmájába vágó dolgokat nem ismeri és nem értesül, bizony nem bír megélni, és még kevésbé versenyezni! Tanuljon és olgasson tehát minden iparos, amennyire ideje és ereje engedi, jó szakonyvokból.

Dr. VÁLI B. Iparunk újra ébredése kor. — 60
MOSDÓSY Imre. Művészeti-katibban kor. — 60
Dr. PECHÁNY Adolf. Iparos-Katib. kor. — 60
GYÖRGY Aladár. Magyarországi vidéki városai ipari szempontból ... kor. — 60
MUDRONY Soma. A munka szerepe a közgazdaságban ... kor. — 60
Hasznos olvasmányok. Irák: Benedek Elek, dr. Matkovics Sándor, Káos József, dr. Vázy János, Strauss Adolf, dr. Hankó Vilmos, dr. Saterényi Hugó, Strub Sándor, dr. Kunos Ignéz, dr. Sajó Károly, Gaudi Károly, György Aladár, dr. Ráth Zoltán, Nagy Gyula, Robonyi Géza. (Iparosok olvasótára. II. évfolyam, 3-4. szám) ... kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: Sashtmáry Gy., Makolty Sándor, dr. Hankó Vilmos, dr. Farakas József, dr. Sajó Károly, Gaudi Károly, dr. Schmierer Gyula, Benedek Elek, dr. Márki Sándor és Strauss Adolf. (Iparosok olvasótára. III. évf. 5-6. szám) ... kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: dr. Saterényi Hugó, György Aladár, dr. Ferenczi Zoltán, dr. Hankó Vilmos, dr. Schmierer Gyula, Sándor és Zulavsky Andor. (Iparosok Olvasótára. III. évfolyam, 9-10. szám) ... kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: dr. Márki Sándor, Róna Béla, Hídvégi Renád, Hermann Ottó, dr. Sajó Károly, dr. Hankó Vilmos, Jánó Lajos, Helein Ervin, Zulavsky Andor és Valentinyi György. (Iparosok Olvasótára. IV. évfolyam, 9-10. szám) ... kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: Csathó Imre, Panto János, dr. Kertész Kálmán, Valentinyi György, Perjesy Lajos, Zulavsky Andor, Csanyi Gyula, János Lajos. (Iparosok Olvasótára. V. évfolyam, 7-8. szám) ... kor. 1-20
CSIZIK Gy. A művészetek történetéből — 60
CSIZIK Gyula. Az ipar története ... kor. — 60
Dr. HANKÓ V. Az iparos kincsek könyve — 60
STRAUSZ Adolf. A párisi világkiállítás ismertetése. Képekkel ... kor. 1-60
VARDAI Sándor. — Rajzintézet iparisokak számára és magánhasználatra. — 3 füzetben, 118 lappal. Ára ... kor. 24.—
VELŐSY Lipót. Műszeres szabadtéki rajzintézet az iparisokak általános rajztanfolyamai számára. 45 tábla ... kor. 2-40
BALLÓ Ede. Stiller'skí rajzintézet gyűjteménye ... kor. 3-—

Mind ezek a könyvek sok képpel megáztatnak és anyag is könnyen érthető leírásokkal. Nem szabad elzárni egy jócavalú iparos házából sem hiányozni! Elküldésük is ahhoz, hogy a kevésbé módos iparos is megszerezhesse lassankint valamennyit.

KAPHATÓK
LAMPEL RÓBERT
(WODIANER F. és FIAI) csész. és kir. udvari könyvkereskedésének kiadóhivatalában, BUDAPEST, Andrássy-út 21.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.
Rogers Daniella és Dippel András m. v.
Carmen.

Opera 4 felv. Zenéjét szerzette Bizet, Szövegét írták Meilhac és Halévy L. Fordította Abrányi Emil.
Személyek:

Don José	Dippel	Lilas Pastia Gonda
Escamillo	Takáts	Carmen
Dancaire	Váradi	Micaela
Remondado	Kiss	Frasquita
Zuniga	Kornai	Mercedea
Morales	Mihályi	Payer M.

Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.
Másodszer:

Aranyasszony.

Vígjáték 4 felvonásban. Írták Schöthan és Koppel-Elfeld. Magyarosította Makai Emil.

Személyek:

Éva	Alsóghy	Borbála	Vizvári
Péter	Denző	Agnes	Naróczy
Zsófia	Ujházi	Gyuzsi	Ligetfalvi J.
Gerlevary	Náday	Balázs	Hotényi

Kezdeté 7 órákor.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.
Először:

A takácsok.

Színház 5 felvonásban. Írta Hauptmann Gerhart. Fordította Komor Gyula.

Személyek:

Dreissiger	Szathmáry	Anna	Varsányi
Dreissigernő	Rostagn	Wiegand	Rozsnyó
Pfeifer	Tapolczai	Schmidt	Vendrei
Neumann	Gyözö	Hornig	Gyöngyi
Gyakornok	Erődsi	Wittig	Kazalicsky
Weinhold	Gyözö	Wenglernő	Szerényi G.
Kittelhaus	Mátrai	Baumert	Kereszturi
Kittelhausné	Mátrai	Hilsenő	Nikó
Bácker	Fenyvesi	Reimann	Nánásy
Baumert	Gái	Heiber	Kassay
Ansorge	Balassa	Weber	Kovács
Hilse	Hegedüs	Fiedler	Mezei
Gottlieb	Bihari	Ulrich	Gyártás
Lujza	Jászai	1. fiatal takács	Erődyi
Milka	Halász	2.	Acs
Jäger Mária	Góta	3.	Karjós
Baumertné	Hunyady	1. takácsassz.	Jeney V.
Emma	Berzötei	II.	Báthori
Berta	Nógrády	Utazó	Bárdi
Frisz	Soltész	János	Kassay
Heide	Dayka	Emmy	Kapossy
Kutsche	Rónaszék	Takácsné	Bodnár
Welsel	Vendrei	Pöldimvis	Nánásy
Welselné	Makrócsy	Brdész	Lévay

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.

Párisi élet.

Operette 4 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy. Fordította Reinzer Ferenc. Zenéjét szerző Offenbach.

Személyek:

Gondromarek	Németh	Gondromarekné	Baán
Ponta	Kenedich	Gabriella	Küry
Frick	Kovács	Metella	Kápolnai
Raoul	Szirmai	Pauline	Bárdy G.
Bobinet	Raskó	Urbain	Ujvári

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.

Abrányiné Wein Margit asszony vendégfelleptével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emánuel.

Személyek:

Monsch	Mátrai	Szulamit	Abrányiné
Aron	Sarlai	Abigail	Ledofsky
Absolon	Ladislav	Cingitang	Kardos

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrásy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.

Páris 1900-ban.

Írta Salamon Ödön.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.

Hamlet, dán királyfi.

Tragédia 5 felvonásban, írta Shakespeare. Fordította Arany János.

Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Szombat, 1900. szeptember hó 22-én.

Föld Irén és Péchy Aranka m. v.

Az aranyember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal, 7 képben. Írta Jókai Mór.

Kezdeté 7 órákor.

Utolsó előtti hét.
Vendégzerep
összjáték a
Somossy
mulatóban.
Ma este 8 órákor

High-Life előadás.

Az elkelő társaság találkozó helye
vasárnap 2 nagy előadás

1/2 órákor. délután mérsékelt árak. 8 órákor. Rövidítelen műsor.

Szellemek és kísértetek eredeti idéztetése.
Don Juan a pokolban
fantasztikus némajáték.
Opera comika a misztikus törpék.

Satanella Kama Souta csodái, hölgyek és urak eltűntetése a nézőkőrből. A rideg műterem. American Bioscop új mutatóványai, óriási előképek tóra, fontaines lumineuses stb. stb.

FOLIES CAPRICE.

9 órákor Ma új műsor. 9 órákor

Eine grosse Kinderei.

Böhözat

10 órákor 10 órákor

Báró és bojár.

Böhöség.

11 órákor 11 órákor

Hotel Narrenhaus.

Böhözat. Írta: LEITNER H.

Táncintézeteti megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy régi jó hírnevű

táncintézetemet

1. hó 15-én megnyitottam.

A beiratás és táncintézet naponta d. u. 4 órától fogva tartózik.

Az egyetemi és műegyetemi ifjak azon előnyben részesülnek, hogy fél tanítási díjat fizetnek.

Azon reménynek adok kifejezést, hogy a t. közönség ezentúl is mint eddig, pártfogásával kitüntetni fog, amit minden tekintetben kiérdemelni fötörékvésem leendő. — Tisztelettel

FREUND A. okl. táncosár.

Ugyanintén zongora-leckéket jutányos javadalmazás mellett adok kitűnő metodus szerint, könnyen elsajátítható módszer alapján kezdőknek és gyakorlóknak úgy házban, mint háson kívüli saját zongorámon. — Kiváló tanítélet!

Freund S. zongoratanító Dohány-u. 10. a. házban szomban.

A nagyérdemű utazó közönség szíves figyelmébe ajánlva

Putzer György étterme,

a mai kor igényeinek megfelelően ujjonnan átalakítva.

A pince éttermekben Dénes Pista jó hírnevű zenekara hangversenyez.

Számos látogatást kér

Putzer György vendéglős.

NASCHITZ

INTÉZET

Budapest, Andrásy-ut 34. szám.

6 osztályu

nyilv. felsőbb leányiskola

nyilv. minta elemi iskola,

Államilag érvényes bizonyítványok,

országos hírű internátus.

Ízr. hitoktatás és szombatonként istentisztelet.

Előjegyzések és beiratások naponta

az igazgatóságnál

Budapest, Andrásy-ut 34.

ELDORADO-MULATÓ

DOHÁNY-UTCA 88.

Nagy megnyitó előadás.

Ma és mindennap nemzetközi előadás.
Ígungató: FÜRST KÁROLY.

4 HÖLGY. Családi műsor. 4 UR.

Kezdeté 8 órákor. Szabad bemenet. Hűdög buffet. Szolid és kitűnő káoszálásról gondoskodik

ERŐS GÁBOR, KÁVÉ.

Keleti kávéház

VII., Csömöri-ut 14. sz.

Ma és minden este a

Balaton-Füredi hírneves zenekar

hangversenyez

KISS JANCSI vezetésével.

Koruti Fürdő

Gőz és porcelán kádfürdők.

Erzsébet-körút 51. szám. Hűdögvizkúra, villamos fürdők. A gőzmosóda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

Fedett uszoda.

„Józsefvárosi Szőnyegház”

Kerepesi-ut 39. (Adria szálloda mellett.)

Nagy választék szőnyegekből, asztal-, ágy- és flanel-terítőkből,

utazó-takarókból, valamint függönyök és pokrócokban.

Linoleum és viaszkosvászon különlegességek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltnéltek és az esetleg nem tetsző árúk kicseréltnéltek.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyházi-ferdek, valamint más hitélköpös agyének kedvező

szételöl feltételek mellett kapnak szállár

gyártmányu asztalos- és kárpított

butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-ter 18. sz.

Sas-utca sarok, L. em.

Árjegyzéket 25 kr. levéljeggyel beküldés után bérmentve küld fentül cég B. osztálya. 6167

KÁVÉ

Első budapesti kávémagazin

KÁVÉ

elvámoiva és bérmentve postán utánvétöl

4 1/2 kg. Portorico kávé 6 frt 50

4 1/2 " Cuba kávé ... 7 frt —

2 1/2 " Mocca kávé... 7 frt —

4 1/2 " Gyöngy kávé 7 frt 50

4 1/2 " Jáva kávé ... 7 frt 50

1/4 " Csász. kev. tea 1 frt 50

BELÁK ISTVÁN

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 4.

TEA

Magy. kir. államvasutak. Pályázati hirdetésny.

A m. kir. államvasutak Debrecen állomásán létesítendő emeletes áru-

adási iroda és lakóépület építési munkáinak foganatosítására ezennel nyilvános

pályázatot hirdetünk, melyre a kellőg kiállított és felbéljegyzett ajánlatok legkésőbb

1900. évi szeptember hó 29-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni

üzletvezetésének titkárságánál benyújtandók.

Az épület tervöl, a szerződési tervöl és a feltételek a m. kir. államvasutak

debreceni üzletvezetésének pályafenntartási és építési osztályában,

valamint a Debrecen állomáson levő osztályfőnökségi irodában a hivatalos

órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költség-

számítás díj nélkül megszereshetők.

Az ajánlatok börtököl a következő felírással látandók el:

„Ajánlat a Debrecen állomáson építendő áruleadási iroda és lakóépület

munkáira.”

Bánatpénz fejében legkésőbb 1900. évi szeptember hó 28-án déli 11 óráig

1800 azaz egyezer hatszáz korona teendő a készpénzben, vagy állami lo-

ttérre alkalmas értékpapirokban a debreceni üzletvezetésnek gyűjtőpénztárnál.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi

árfolyam szerint, de a névértékét meg nem haladható mértékben fogadottnak éli.

Az üzletvezetés fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választási jogát.

Debrecen, 1900. szeptember 14.

(Utánnyomás nem díjazottnak.)

Zongora

hangolását kiváló szakmunkások által végeztetöl

2 frtért

Sternberg Armin

és Testvére

cs. és kir. udv. hangszergyár

zongora-osztálya

Kossuth Lajos-utca 22.

Károly-körút sarok. Zene-palota.

Ugyanott hírneves gyártmányu zongorák és pianók kedvező üzleti feltételek mellett is kaphatók.

FUGURIN ROVARIRTÓPOR

FECSKENDŐBEN

Ára csak 10 krajár, hűdög 20 filter és biztosan, gyököszen kitöl polozottnak, szab- és csatlóty-bogarakat, molypokat, legyeket, hangyákat, növényrovarkokat stb. Fugurin-rovarpor csak az ószes kulturálomokba szabadalmaztatott és törvényileg védett fecskendőkben 20 filterért lesz árusítva. Több mindenütt kapható csak Fugurin-rovarpor a fecskendőkben. Fugurin nagyban és kis mennyiségben, valódi alakban és minőségben rendelkezésére kéri:

REISS B. vegyszeres termékek gyárából,

Budapesten, Király-utca 41,

és I. emelet, 504

hová minden írásbeli megrendelésre küldöm és meg a mi minden tevédsé elkerülést végezt — különösen figyelemben veendő!!! Próbámatlál 30 krajár beküldés mellett a következő körlevélben is írásbeli bérmentve küld a gyár háborvái Flókraktárak BUDAPESTEN: Török József győztesor: VII., Király-utca 12. sz.; Károl Szabó, sor. VII., Király-utca és Károly-körút sarkán; Böhm Károly, V., Nagykorona-utca 12., Krayer E. és társai, V., Váci-utca 14. sz.; Frankó-Gie vasúdtársaság sor VII., Kerepesi-ut 50. sz., a Népszínház átúlsóében; Takács Lajos, IV., Kossuth Lajos-utca 19. szám.

VÁLÁS ELŐTT

ES

VÁLÁS UTÁN.

Regény 1 kötetben.

V. GAÁL KAROLINTÖL

Előbb 2 kor., most 60 fill.

Megrendelhetöl a kúndó-hivatalban.

Üzletvezetéség Debrecenben.

Fiuméból

4 1/2 kgr. Cuba kávé... 6.93 frtért.
1/4 Császár keverék teát... 1.60

minden más költség nélkül küld

Fratelli Deisinger

éég

kávébehozatali üzlete,
FIUME.

ARAP INGYEN.

Vigyázz!

és bámulj, mire képes mag. aror-
szag leggyorsabb elpárolgása. Min-
den új megrendélés, az az ossz-
talpazatáték huzasi
napjait, azaz nov. 17-ig
10 forintig terjedő bevá-
rások
tiszta, az új
csalá-
sorozatgyel
kép
ingyen

30 frtót bevásárolandó 1/4
sorozatgyel köz ingyen

A sorozat az első megrendelésnél rögtön elküldetik. — Minden-
mikor vásárolj cipőt tartoznod kell a havi felőlvények vállalko-
dásakárára esetén ingyen megrendelnél. Nem tetsző esetén a
cipő rögtön visszaküldetik.

Férfi sima víz cipő egy daraból, 3-szoros talppal... 8.-
Férfi cipő borjárdó tartással, dupla talppal, meleg bőrással... 3.40
Férfi cipő legk. orozók tartással, erős talppal, eleg. kivitel... 4.-
Legk. vízálló, fűzős cipő, eleg. erős kiv. dupla v. vászonbél... 3.50
L. orozók fűzős cipő, kényelmű szár, meleg talp, melegon bel... 4.-
Válódó orozó bagarina calzina. 1 daraból, teljesen vízmentes
3-szoros talppal, jóllás mullet... 8.50
Teljesen vízmentes Halmis-calzina, csuklóig bőrborítással, ha-
lival bőrléve, 3-szoros talppal, töltött érő, nagyon meleg... 7.-
Orosz bagarina csugos v. fűzős cipő erős vastag talppal, bárány
bőr bőrléve, nagyon meleg kivitelben... 4.50
Női bőrléve, erős tartással, meleg bőrléve, erős talp... 3.-
Női posztolós, ufe borított, meleg bőrléve, erős talp... 3.30
Női posztolós, orozók tartással, elegáns kivitelben... 3.50
Fűzős cipő legk. orozók tartással, prémium bőrről, báránybőrrel... 4.-
Műtákos csuklós a lábát egy párti pra ad tartozolása...
— Nem megfelelő építéket saját költségemmel kicserélem. — Ar-
jegyzék több száz ábrával ingyen és bérmentve.

ADULAR DAVID fia BUDAPEST, Deák-tér 6. sz.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP-an PAP-an PAP-an

1 fészekhajtható vaságy	frt
3 db kivethető matrácól	10.-
1 db rouge paplan	1.80
1 db rouge paplan prima	2.80
1 db satin caehmir paplan	3.50
1 db atlas caehmir paplan	4.80
1 db atlas selyem paplan	8.-
1 db lodros atlas selyem paplan	12.-
1 db jó vászon ágy lepedő	1.30
1 db jó paplan	2.-
1 db finai ágy pokróc	1.80
1 db gyapjú ágy pokróc	4.50
1 db jó löpökroc	1.70
1 db szegelt löpökroc	4.50
1 levarrott szalmaszék	2.30
1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 tengerifü matrác	4.50
1 Airigue matrác	5.50
1 ósók matrác	12.-
1 rúranyos ágybetét	12.-
1 nagy szoba szőnyeg	25.-
1 Padó szőnyeg 25 krtól felebb	15.-
1 ablak tansí (függöny)	1.60
1 ablak kánczó	5.50
1 osztergályozott függöny- tarló	1.50
1 ablak csipke függöny	3.50
1 hóruzt ágyterítő	2.50
2 gyapjú ágy- és 1 aszal- terítő	11.-

GIGENER JANOS és TARSJA
paplan, matrác és kártyatessen gyárosok, szőnyeg, függöny,
ágy- és aszalterítő stb. nagy váz áruháza.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Arjegyzékét kívánára ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénz visszaadjuk

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvos
és sebész

BUDAPEST,
VII. Erzsébet-körút 50. sz.
Ajánlja duzan felsze-
reit raktáratajaig gyár-
mányu orvos, sebész
és betegápolási tár-
gyakban.

Saját taktikájnya, m. l.
szabadalmaz. Polgár-Jóse
sérvkötő,
hasztól, görcsér elleni
gumiharisnya, orthopaed-
iai köszülékek, műlátszó
karok stb.

Válódó francia kftömlö-
gességek F. Berguerand
fő párisi gyárbel.

Édes csesege-szülő
direkte szatymazi telepem-
ről szállítva, keverve a leg-
finomabb fajokat, 5 kilós
postakosár bérmentve bár-
hova 2 forint. Ugyzinten
1 postakosár gellért-
hegyi öszibarack 3 frt 60
kr. 1 postakosáridei zöld
füge 2 frt 20 kr. — Ren-
delmények a jól megérke-
zésért garancia mellett
szállítatnak, mivel telepem-
em arra szakavatott em-
berök csomagolnak. —
Rendelmények budapesti
központha intézendők.
FROMER ELEMÉR
kiáll. kiltintott csmagözölto
Budapest, Váci-körút 24. sz.

Tázmecetes
pénzszekrényeket,
kassettákat,
villamos vészjelző pénz-
szekrényeket, páncélszek-
rényeket és másolópreket
legjobb kivitelben és
legolcsóbban szállít

HESKY TESTVERER
cs. és kir. szabad. hazai
pénzszekrénygyára
Budapest, VI, Szabolcs-s. A.

Erdély
részére főraktár:
REMBENYIK VIKTOR
vas-nagykereskedés
— Kelecsvár. —

Édes csesege-szülő

direkte szatymazi telepem-
ről szállítva, keverve a leg-
finomabb fajokat, 5 kilós
postakosár bérmentve bár-
hova 2 forint. Ugyzinten
1 postakosár gellért-
hegyi öszibarack 3 frt 60
kr. 1 postakosáridei zöld
füge 2 frt 20 kr. — Ren-
delmények a jól megérke-
zésért garancia mellett
szállítatnak, mivel telepem-
em arra szakavatott em-
berök csomagolnak. —
Rendelmények budapesti
központha intézendők.
FROMER ELEMÉR
kiáll. kiltintott csmagözölto
Budapest, Váci-körút 24. sz.

Huzás október 1-én

TISZA-GÉRVÉNYEK

drbja 7 kor.
betyeggel
együtt

Főnyeremény
180.000
korona.

„MERCUR”

váltóztelti részvénytársaság
BUDAPEST,
V., Arany János-utca 31.

Második bővített kiadásában, csinos kiál-
tásban és tetszetős alakban megjelent:

„MIRJAM”

Irta: **Dr. KISS ARNOLD,**
veszprémi főorvosi.

**Remek nyelvezettel nők számára
írott magyar nyelvű zsidó imá-
dásos könyv.**

**Ára: Vászonkötésben 3 frt 50 kr.
Bőrkötés 3 frt 50 kr.**

Csonttánuatu díszes kötés 5 frt.
Legfinomabb bőrkötés 6 frt.

Kapható a „Budapesti Napló” ki-
adóhivatalában József-körút 18.

Ideg- és nemi betegségek

makaes vár- és bőrbajok, mint gyengeségi álla-
pokok radikális gyógyítására párat-
lan sikerű gyógyhatásán folytán
legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTEZET

Budapest,
VI. ker., Teréz-körút 44. l. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos
eredmények folytán hono-
rarium teljes gyógyulás után
is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—8-ig.
Levelekre díjmentesen válaszoltatik. Prospectus
ingyen.

890. sz. 1900.

Verseny tárgyalási hirdetés.

A latorcai 41. és 42. számú új átvágások léte-
sítése céljából 195092° köbméter szárazban fogana-
tosítandó földmunkára a s.-a.-ujhelyi m. kir. folyam-
mérnöki hivatalnál

folyó évi október 11-én 10 órakor

megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdet-
tetik.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó terve-
zetek, valamint a kötéendő szerződés tervezete és az
annak kiegészítő részét képezendő általános és rész-
letes építési feltételek, nemkülönben az ajánlati
feltételek a s.-a.-ujhelyi m. kir. folyamterméni hiva-
tálnál a szokott hivatalos órák alatt megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1900. évi szeptember hó 12-én.

M. kir. folyamterméni hivatal.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobbban ajánlható
számos éven át szerzett gazdag kórházi ta-
pasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel
bőrfekélyt és nőknél: hügycsfolyást, hólyagbajokat,
bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit,
makaes bőrbajokat és az önfertőzéstől támadt
idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impo-
tentia) ugy fiatal, mint öregbök egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorarium utólag is
fizethető. Levelekre díjtalanul válas; kívánatra
gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejdrat a lépésnél. Külön várótermek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

*** NEW-YORK ***

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG
Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1899. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1 milliárd 168 millió korona
Évi bevétel	258
1899-ben a biztosítottaknak kifizetett	109
1899-ben kötött új üzletek összege	993
Tiszta fölösleg 1899. végén	204

Az 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege
14 millió koronára rugott.

A New-York a művelt világ összes országában bír főkökkel.
A New-York kötvénye megtámadhatatlan a kiállítás napjától fogva.

Reféréndék Magyarországon:
Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-körút 9—11., New-York palota.

Magyar kir. Államnyasutak. Igazgatóság.

Hirdetés.

A magyar kir. Államnyasutak budapesti balpárti
üzletvezetésének (pozsonyi foralmi főnökség)
kezelése alá latorcai magyar északnyugati h. é. vasúti
nagyosztály-lentli vonalkát felváltást képező
kült-országhatár vonalrészt Broók rakodó állomá-
sál, f. évi szeptember hó 8-án a nyilvános forgalom-
mátadatot Broók rakodó-állomás az összes for-
galomra van berendezve.

Budapest, 1900. szeptember 10-én.
Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvos (a bécsi és bud-
pesti katonakórházakban), részben magánorvos
tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSÝ,
v. cs. és k. evredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb hügycsfolyásokat, legsu-
lyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket,
syphilit, az önfertőzéstől utóbajait

Eigyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban oltanyúra fel-
karolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befec-
kenderés nélkül, a legmakaesabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bünök következményeké-
be állott ideg és ennek utókövetkezményeképp léte-
zőt hátrgerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárát
Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; eset-
leg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

ANTISEPTICUS

Hölgy-óvszer

Rég elismert és hatástanban biztos, felelősséges tesz mindennemű gyöngédelen gummi és spongya cikkeket, 1 doboz
(12 drb) pontos használati utasítással 3 korona. — 3 kor. 50 fill. előleges beküldése mellett bérmentve.
Gyors és diszkrét szétküldés. Kapható a fétallónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Ujár Erdély. Budapesten:
Török József gyógyszerész, Rirály-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körút 28.

